

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TR, Balıkesir University, Institute of Health Sciences

KADIN FUTBOLCULARIN
ODAKLANMIŞ DİKKAT BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YL-21.13

ESRA AKBAŞ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130105

BALIKESİR

2021

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KADIN FUTBOLCULARIN ODAKLANMIŞ DİKKAT
BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
YL-21.13

ESRA AKBAŞ

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ NAHİT ÖZDAYI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130105

BALIKESİR

2021

TEZ KABUL ONAY SAYFASI

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı
çerçevesinde Esra **AKBAŞ** tarafından yürütülmüş ve tamamlanmış olan

“Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi”

başlıklı tez çalışması,
Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
ilgili maddeleri uyarınca aşağıdaki jüri tarafından

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 09 /08/ 2021

TEZ SINAV JÜRİSİ

Prof. Dr. Zekeriya GÖKTAŞ
Balıkesir Üniversitesi
(Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Nahit ÖZDAYI
Balıkesir Üniversitesi
Üye (Danışman)

Doç. Dr. İlhan ADILOĞULLARI
Çanakkale On sekiz Mart
Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Yüksek Lisans Tezi,
sınav jüri üyeleri tarafından imzalanarak 23 / 08 / 2021 tarihinde teslim
edilmiştir.

Prof. Dr. Osman İrfan İLHAK
Enstitü Müdürü

BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez Çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde Sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıpları kabullendiğimi **beyan ederim.**

09/08/ 2021

Esra AKBAŞ

TEŐEKKÜR

Tez çalıőmam boyunca yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Nahit ÖZDAYI'ya, çalıőmamın veri toplama aşamasında desteğini aldığım Sayın Selçuk AKIN'a çalıőmam boyunca iyi niyetini, sabrını ve yardımlarını gördüğüm Sayın Öğr. Gör. Ali Eren DEMİREZEN ve Sayın Maőala DEMİR'e teőekkür ederim.

Yaőamım boyunca varlıklarını yanımda hissettiğim, yüksek lisans çalıőmam boyunca yaőadığım tüm zorluklara rağmen bana hayallerimi unutturmayan ve sevgilerini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili aileme teőekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TABLolar DİZİNİ	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	2
1.2.Sınırlılıklar	2
1.3. Sayıtlar	3
1.4. Hipotezler	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Araştırmanın Amacı	4
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Futbol	5
2.1.1. Futbolun Tarihçesi.....	6
2.2. Kadın Futbolu.....	7
2.2.1. Dünyada Kadın Futbolu ve Tarihçesi.....	8
2.2.2. Türkiye’de Kadın Futbolu.....	9
2.2.3. Türkiye’de Kadın Futbol Ligleri	10
2.3. Sporda Dikkat.....	11
2.4. Dikkat Kavramı	13
2.5. Dikkatin Bileşenleri.....	14
2.6. Dikkatin Etkileyen Etmenler	16
2.7. Dikkatin Türleri.....	17
2.7.1. Seçici Dikkat (Odaklanmış Dikkat)	17
2.7.2. Sürekli Dikkat	18
2.7.3. Bölünmüş Dikkat.....	19

2.7.4. Yoğunlaşmış Dikkat	20
2.7.5. Dağınık Dikkat	20
2.8. Dikkat İle İlgili Teori ve Kuramlar	20
2.8.1. Zayıflatma Kuramı	20
2.8.2. Erken ve Geç Seçme Kuramları	21
2.8.3. Özellik Bütünleme Kuramı	22
2.8.4. Rekabet Kuramı.....	23
2.9. Dikkati Ölçen Test Bataryaları.....	24
2.9.1. Stroop Dikkat Testi	24
2.9.2. D2 Dikkat Testi	25
2.9.3. İşaretleme Testi (İT).....	25
2.9.4. Wisconsin Kart Eşleme Testi (WKET).....	26
2.9.5. Çizgi Yönünü Belirleme Testi (ÇYBT)	27
2.9.6. Sayı Dizisi Öğrenme Testi (SDÖT)	27
2.9.7. Rey-Osterrieth Karmaşık Şekil Testi	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Modeli	28
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	28
3.3. Veri Toplama Araçları.....	29
3.3.1. Demografik Özelliklerin Belirlenmesi	29
3.3.2. Stroop Testi Uygulama Yönelgesi ve Testin Puanlanması	29
3.4. Verilerin Analizi.....	30
4. BULGULAR	31
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	46
6. ÖNERİLER	52
KAYNAKLAR	53
ÖZGEÇMİŞ.....	60
EKLER.....	61-71

ÖZET

KADIN FUTBOLCULARIN ODAKLANMIŞ DİKKAT BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Kadınlar futbol liglerinde mücadele eden kadın futbolcuların odaklanmış dikkat becerilerinin Stroop Renk-Kelime Testi ile incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmaya 289 kadın futbolcu katılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için normal dağılım varsayımları, çarpıklık-basıklık değerleri ve grafikler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; kadın futbolcuların bölüm bitirme sürelerinin Bölüm 1'den Bölüm 5'e doğru artış gösterdiği gözlemlenmiştir ($\bar{X}_1 = 7,16$; $\bar{X}_2 = 7,55$; $\bar{X}_3 = 10,14$; $\bar{X}_4 = 12,82$; $\bar{X}_5 = 19,18$). Ayrıca hata sayısı ve hata düzeltme sayısının benzer şekilde Bölüm 1'den Bölüm 5'e doğru artış gösterdiği; 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalamasının (0,75), 22-25 yaş (0,32) ve 26-29 yaş (0,45) kadın futbolculardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p > 0,05$); eğitim durumu "lisans" olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamasının (0,32) eğitim durumu "lise" olan kadın futbolculardan (0,58) anlamlı düzeyde daha düşük olduğu ($p < 0,05$) ve aktif spor yılı 16 yıl ve üzeri olan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının ortalamasının (0,53), aktif spor yılı 5 yıl ve altı (1,51) ve 11-15 yıl (1,71) olan kadın futbolculardan anlamlı düzeyde daha düşük olduğu ($p < 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Dikkat, Stroop.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF FOCUSED ATTENTION SKILLS OF WOMEN FOOTBALLERS

289 female football players participated in this study, which was conducted to examine the focused attention skills of female football players competing in women's football leagues with the Stroop Color-Word Test. In the analysis of the data obtained in the study, normal distribution assumptions, skewness-kurtosis values, and graphics were examined to determine whether the data showed normal distribution. According to the results of the research; It has been observed that the time for completing the episodes of female footballers increased from Chapter 1 to Chapter 5 ($\bar{X}_1 = 7,16$; $\bar{X}_2 = 7,55$; $\bar{X}_3 = 10,14$; $\bar{X}_4 = 12,82$; $\bar{X}_5 = 19,18$). In addition, the number of errors and error corrections similarly increased from Chapter 1 to Chapter 5; It was found that the average of the number of errors in Section 4 of 18-21-year-old female football players (0.75) was significantly higher than aged 22-25 (0.32) and 26-29 (0.45) ($p > 0,05$); The average of the number of corrections in Section 4 (0.32) of female football players whose educational status is "undergraduate" is significantly lower than that of female soccer players with "high school" (0.58) ($p < 0,05$) and whose active sports year is 16 years or more. It was concluded that the average number of corrections in Section 5 of female football players (0.53) was significantly lower ($p < 0,05$) than female soccer players with an active sports year of 5 years or less (1.51) and 11-15 years (1.71).

Key Words: Soccer, Caution, Stroop.

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 2.1. Kadınlar Ligi ve Sezona Göre Kulüp Sayıları	11
Tablo 4.1. Çalışmaya Katılan Kadın Futbolcuların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımlar.....	31
Tablo 4.2. Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Düzeyleri Tanımlayıcı İstatistikler (n=289).....	32
Tablo 4.3. Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Stroop Testi Bitirme Sürelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	33
Tablo 4.4. Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Stroop Testi Hata Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	34
Tablo 4.5. Kadın Futbolcuların Yaşlarına Göre Stroop Testi Hata Düzeltme Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları ..	35
Tablo 4.6. Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Stroop Testi Bitirme Sürelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	36
Tablo 4.7. Kadın Futbolcuların Eğitim Durumlarına Göre Stroop Testi Hata Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları ..	37
Tablo 4.8. Kadın Futbolcuların Eğitim Durumuna Göre Stroop Testi Hata Düzeltme Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları ..	38
Tablo 4.9. Kadın Futbolcuların Lige Göre Stroop Testi Bitirme Sürelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	39
Tablo 4.10. Kadın Futbolcuların Lige Göre Stroop Testi Hata Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	40
Tablo 4.11. Kadın Futbolcuların Lige Göre Stroop Testi Hata Düzeltme Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	41

Tablo 4.12. Kadın Futbolcuların Aktif Spor Yılına Göre Stroop Testi Bitirme Sürelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	42
Tablo 4.13. Kadın Futbolcuların Aktif Spor Yılına Göre Stroop Testi Hata Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.14. Kadın Futbolcuların Aktif Spor Yılına Göre Stroop Testi Hata Sayılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1.1. Nideffer'ın Dikkat Odaklama Modeli.....	12
Şekil 1.2. Stroop Dikkat Testi Görseli.....	25
Şekil 1.3. Wiscosin Kart Eşleştime Görseli.....	26

1. GİRİŞ

Futbol dünyadaki en popüler spor oyunlarından biridir (Sawe, 2018). Bu oyun İngiliz askerler, gemiciler ve ticaret yapanlar aracılığıyla Hindistan, Güney Afrika, Avrupa ve Güney Amerika gibi kıtalara dağılmış ve günümüzde en popüler spor branşları içerisinde yer almaktadır (Göktepe, 2019). Kadın Futbolunun kökeni Avrupadan gelip tüm dünya geneline yayılım göstermiştir. Bu durum en önemli nedeni kadınları spor yaşamında aktif olabilme istediklerindedir (Kahraman, 2020). Günümüzde döneminde kadın futbolu, Dünya’da ve Türkiye’de sayıları giderek artış göstermektedir. Öner (2002)’e göre Kadın liglerin kurulması, Dünya ve Avrupa şampiyonalarını düzenlenmesi ve kadın futbolcuların olimpiyatlarda yer alması, kadınların futbola karşı ilgisinin artmasına olanak tanımaktadır. 1993 yılında Türkiye Futbol Federasyonunun Yönetim Kurulu kararıyla Türkiye’de kadın futbol’u resmen başlamasına karar vermiştir. 1993 ve 1994 yılları arasında 7 ayrı ilden toplam 16 takım Deplasmanlı Birinci Futbol Ligi’ne katılım sağlamıştır. Türkiye’de Kadın Futbolu Milli takımı 1995 yılında kurulmuştur. 1997 yılında Kadın Futbol Milli takımı Gürcistan Milli Takımını yenerek ilk kez galibiyet almıştır. 1. Gençlik Olimpiyat Oyunlarında 1997 yılında kurulan U15 Milli takımımız 2010 yılında Singapurda 3.lük başarısına ulaşmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu (2012)’na göre 2010 yılında elde edilen 3.lük Türkiye’nin Olimpiyat Oyunları kategorisinde elde etmiş olduğu ilk başarıdır.

Dikkat, algıladıklarımızı eleyebilme vasıtasıyla algılarımızı dengeleyerek ve bu algıladıklarımıza önem vererek süreçleri meydana getirmektedir (Yapıcı, 2019).

Bu şekilde düşünce süreçlerinin kontrolünü sağlayarak adapte olunmuş bir görevin ya da sorumluluk içeren bir olgunun yetenek kapsamında sporda etkili bir performansın oluşması bağlamında gerekli ve anahtar bir kavramdır (Nideffer, 1993).

Belirli durumlarda birey, devamlı surette hem içinde, hem de çevreden gelen uyarıcı çoğunluğuna maruz kalır ve bu uyarıcılarda yalnız belli bir kısmını özümser ve bundan ötürü sadece bazı uyarının işleme alınması üzerinde seçici olunması gerekmektedir (Boutcher, 1992). Çağlar ve Koruç (2006)’ a göre uygun uyarana

dikkati yönlendirebilme ve dikkati devam ettirme yetisinin sporda başarı için öncelik olarak görülmektedir.

Dizdar (2019)'a göre spor oyunları, dikkat ve yayma arasında sürekli bir değişim gerektirir. Oyunu kurarken tüm takım arkadaşları ve rakipler dikkate alınmalıdır. Gol atma kararı, sahadaki algı alanını hızla daraltacak ve hedefe olan uyanıklığı artıracaktır. Hem dikkatin yoğunlaştırılması hem de yaygınlaştırılması, eğitim ile gelişebilir. Spora özgü talepler, kabul edilen hedefler ve ihtiyaçlar, dilekler ve tutumlar gibi motivasyonlar burada göz önünde bulundurulması gereken faktörleri oluşturur. Bu noktada başarı arzusunun vurgulanması gerekmektedir (İkizler ve Özcan, 1994). Buradan hareketle kadın futbolcuların odaklanmış dikkat becerilerinin incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.1. Problem Cümlesi

-Farklı lig kategorilerinde mücadele eden Kadın Futbolcuların odaklanmış dikkat beceri düzeyleri arasında fark var mıdır?

-Kadın Futbolcuların Odaklanmış dikkat becerilerinin Spor yapma yıllarına göre fark var mıdır?

-Kadın Futbolcuların Eğitim durumlarına göre Odaklanmış Dikkat Beceri düzeyleri arasındaki fark var mıdır?

1.2.Sınırlılıklar

-Araştırma 2019-2021 yılları arasındaki sezonlar ve müsabaka dönemleri ile sınırlıdır,

-Araştırma Kadın futbol Ligi oyuncuları ile sınırlıdır,

-Araştırma veri toplama aracı ile sınırlıdır,

-Araştırma evreni temsil eden örneklem ile sınırlıdır,

1.3. Sayılılar

-Araştırmaya katılan elit sporcular ölçeklere samimi ve içten yanıtlar verdikleri sayılmıştır.

-Araştırmada kullanılan ölçeklerin sporcuların Odaklanmış Dikkat beceri düzeylerinin ölçmede yeterli olduğu sayılmıştır.

1.4. Hipotezler

Araştırma hipotezleri araştırma amacı ve ölçme aracına göre belirlenmiştir. Hipotezler aşağıda verilmiştir.

H0: Farklı lig kategorilerinde mücadele eden Kadın Futbolcuların odaklanmış dikkat beceri düzeyleri arasında fark vardır.

H1: Kadın Futbolcuların Odaklanmış dikkat becerileri düzeylerinin Spor yapma yıllarına göre farklılık göstermektedir.

H2: Kadın Futbolcuların Eğitim durumlarına göre Odaklanmış Dikkat Beceri düzeyleri arasındaki fark anlamlılık göstermektedir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Futbol ve diğer spor branşları da dahil olmak üzere performansın ve skorun önemli belirleyicilerin biri dikkat kavramıdır. Dikkat en basit tanımı ile amaca uygun olarak sınırlı olan kaynakları en verimli kullanmaya yarar. Dikkat, girdilerin seçilmiş analizlerini yapma kapasitesi olarak da açıklanabilir şekilde tanımlanmaktadır (Ratmatpenah, 1997). Spor ortamlarında dikkat ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında; Sporda başarı için uygun uyarana dikkati yönlendirme ve dikkat etmeyi sürdürme becerisi önemli bir etkidir. Sporcunun dikkat ve konsantrasyon yeteneğini değerlendirilmelidir. Spor ve egzersiz psikolojisinde dikkat olgusunu daha iyi anlayabilmek için davranışsal, bilişsel ve biyolojik/fizyolojik analiz düzeyleri kullanılmaktadır” şeklinde görülmektedir (Abernethy ve ark., 1993).

Çalışmanın konusunu kapsayan Türkiye Futbol Federasyonunun bünyesinde yer alan kadın futbol takımlarında futbol oynayan sporcular seçilmesinin en önemli gerekçelerinden bir tanesi kadın sporcular üzerine spor psikoloji alanında çok fazla çalışmaların olmamasıdır. Bununla birlikte çalışma konusu olan odaklanmış dikkati içeren bilimsel çalışmalara ulusal ve uluslararası literatürde çok fazla rastlanmadığı, yapılan literatür çalışması sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışmanın, spor bilimleri alanında önemli bir boşluğu dolduracağı ve uygulayıcı (sporcu-antrenörlere) önemli bir rehber niteliği sunacağı düşünüldüğünde kapsam ve içerik olarak önem arz etmektedir.

1.6. Araştırmanın Amacı

Elit düzey kadın futbolcularda odaklanmış dikkat becerilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Futbol

Futbol dünyadaki en popüler spor oyunlarından biridir (Sawe, 2018). Bu oyun İngiliz askerler, gemiciler ve ticaret yapanlar aracılığıyla Hindistan, Güney Afrika, Avrupa ve Güney Amerika gibi kıtalara dağılmış ve günümüzde en popüler spor branşları içerisinde yer almaktadır (Göktepe, 2019). İlk futbol kulübü 1872’de La Havre şehrinde kurulmuştur. Futbol takımlarının kurulmasından sonra Uluslararası Futbol Federasyonu Birliği (FIFA) 21 Mayıs 1904 yılında Paris’te Fransa, Belçika, İsveç, Hollanda, İsviçre, Danimarka ve İspanya Futbol Federasyonlarının katılımı ile kurulmuş ve diğer Avrupa ülkelerinin katılımları da bu tarihten sonra gerçekleşmiştir (Benzer, 2010).

Birbirine rakip olan iki takımın mücadele ettiği futbolda temel amaç; eller ve kollar kullanaksızın diğer vucüt uzuvları ile rakibin kalesine gol atmaktır (Başer, 1996; Baylan, 1996). Kahraman (2020)’a göre Futbol, belirlenen belirlen kurallar dahilinde, taç çizgisi uzunluğu 90 m-120 m aralığında kale çizgisi uzunluğu ise 45 m-90 m aralığında olan dikdörtgen yapıya sahip sahada oynanmaktadır. Futbolda topun Yaklaşık ağırlığı 410-450 gram değişebilmektedir. Ayran (2006)’a göre Futbol dünyanın en popüler spor branşı içerisinde yer almaktadır. Futbolda kaleci, defans, hücum ve orta saha olmak üzere dört ana gruba ayrılan mevkiler ve mevkilere göre de her oyuncunun görevlerin bulunmaktadır. Bir Futbol maçında kalecinin görevi rakip takımın kendi kalesine gol atmasını engellemektedir. Defans oyuncularının görevi, rakibin kendi sahalarına geçmesine izin vermeyerek, rakip takımın gol atmasına engel olmaktır. Orta saha oyuncularının görevi; bu oyuncular hem kendi sahalarını savunarak, savunma ve hücum mevkiileri arasında bağlantı kurmaya çalışmaktır (Kahraman, 2020). Hücum oyunlarının görevi, rakip takıma gol atabilmek için pozisyonlar üretilip gol atmayı sağlamaktır (Abdullah ve ark., 2016). Dünya genelinde 5 milyona yakın hakem ve görevlinin yer aldığı futbola 250 milyona yakın oyuncu katılım göstermektedir (Kunz, 2007). Bu rakamlar yaklaşık olarak dünya nüfusunun %4’üne eşittir (Turgut, 2019).

2.1.1. Futbolun Tarihçesi

Futbol günümüzden yaklaşık iki bin yıl önce “Çin’den Japonya’ya, Roma’dan orta Amerika’ya, Avrupa’nın birçok bölgesine kadar uzanan geniş bir coğrafyada ortaya çıkmış” bir oyun olarak da bilinmektedir (Fifa Futbol Tarihi, 2016; Halpern, 2008). Tarihsel süreç olarak ise “FİFA, futbola benzeyen ve bilimsel kanıtlara sahip olan ilk oyunun, MÖ 300 yıllarında Çin’de askeri eğitim amacıyla oynanan “cujuya” dayandığını belirtmektedir. Birkaç yüzyıl sonra Japonya’da cujudan izler taşıyan ve varlığına ilk kez 644 yılında rastlanan “kemari” adlı oyun ortaya çıkmıştır. Cujunun aksine rekabete dayalı olmayan kemaride amaç, dairesel bir alan içerisinde yer alan oyuncuların topa ayaklarıyla vurarak topu yere düşürmeden birbirine göndermesi mantığına” dayanmaktadır (Arslan, 2012). Sonrasında “Avrupa’da ise futbola benzeyen ilk oyun, Antik Yunanistan’da oynanan episkiros adlı oyun olarak bilinmektedir. Vücudun her yeriyle temasın serbest olduğu oyunda oyuncular iki takıma ayrılmakta ve her takım oyuncuları, topu paslaşarak veya atarak rakip takıma ait alanın sonunda yer alan çizgiden geçirmeye” çalışmaktadır. Bu oyunun bir benzeri daha sonraları Roma İmparatorluğu döneminde de “harpastum” adıyla oynandığı ifade edilmektedir (Kidd, 2013). Yine Orta Çağ Avrupası’nda ise “topla oynanan bir oyuna dair ilk bilgilere, 9. Yüzyıla ait Nennius’un, Historia Brittonum adlı eserinde rastlanmaktadır. Galler’in kuzey kısımlarında yazılan eserde, bir grup çocuğun top oynadığından bahsedilmektedir. İngiltere’de komşu kasaba veya köyler tarafından oynanan ve güruh futbolu adı verilen bu oyunda amaç, topu rakip takımın kasaba veya köyünde belirlenen bölgeye göndermektir. Hemen hiçbir kuralın olmadığı bu oyunda oyuncu sınırlaması yoktur ve yüzlerce kişi mücadele ederek” oynamaktadırlar (Arslan, 2012). Ayrıca yine futbolla ilgili İngiltere’de oynanan “futbola benzer bir oyunun varlığına Fransa’da” da rastlanmaktadır. “Soule”, “cholle” veya “choule” adıyla anılan bu oyun hakkındaki bilinen ilk veriler “1147 yılına aittir. 1319 yılında V. Philippe, 1369 yılında ise, V. Charles tarafından Fransa’da bu tip oyunların oynanması yasaklanmıştır. İtalya’da ortaya çıkan ve kökenleri daha eskiye dayanan Calcio Fiorentino adlı sporda ise amaç, topu karşı takımın kalesine göndermektir. Bu oyunda topu kontrol etmek, takım arkadaşına pas atmak ve kaleye göndermek için el ve ayak kullanmak serbest olmuştur (Pfister, 2015). Genel anlamda futbolun ortaya çıkışı bu bilgilerden yola çıkılarak” anlaşılmaktadır.

2.2. Kadın Futbolu

Pfister (2010)'a göre gerek toplum içerisinde gerekse de spor hayatı içerisinde kadınlara oranlara erkeklerin daha etkin bir konumda olması şaşırtıcı bir durum olarak görülmemektedir. Geçmişten günümüze kadar sürekli olarak değişime uğrayan spor alanında erkeklerin egemenliği bulunmaktadır. Kadınlar tarih boyunca spor konusunda fiziksel özelliklerinden dolayı sürekli kısıtlamalara maruz kalmışlar ve meydana gelen bu kısıtlamalara karşı bir mücadele içerisinde girerek günümüzde kadar gelmişlerdir. Sporun tarihsel kökeni incelendiğinde 20. yüzyılın ilk yıllarında Eski Yunan'da kadınların spor yapabilme hakları ve spor faaliyetlerini izleyebilme hakları bulunmamaktadır (Kahraman, 2020). Baron Pierre de Coubertin modern olimpiyat oyunlarının başlamasını sağlamıştır. Ancak Baron Pierre de Coubertin Baron Pierre de Coubertin kadınların istedikleri sporu yapmalarına olanak tanımış ancak olimpiyat oyunlarında sadece erkeklerin mücadele etmesini istemiştir (Özsoy, 2008). Fransız asıllı Baron Pierre de Coubertin'in bu tutumu erkeklerin spor alanında egemen olduğu bir yapının oluşumuna sebep olmuştur (Kahraman, 2020). Kadın futbolu üzerine yapılan araştırmalarda kadınların futbol oynaması noktasında psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik özellikler bakımından herhangi bir engelin bulunmadığı değerlendirilmiştir (Günay ve Yüce, 2008).

Kadın Futbolunun kökeni Avrupadan gelip tüm dünya geneline yayılım göstermiştir. Bu durum en önemli nedeni kadınları spor yaşamında aktif olabilmeye istediklerindedir (Kahraman, 2020). Günümüzde döneminde kadın futbolu, Dünya'da ve Türkiye'de sayıları giderek artış göstermektedir. Öner (2002)'e göre Kadın liglerin kurulması, Dünya ve Avrupa şampiyonalarını düzenlenmesi ve kadın futbolcuların olimpiyatlarda yer alması, kadınların futbola karşı ilgisinin artmasına olanak tanımaktadır.

2.2.1. Dünyada Kadın Futbolu ve Tarihçesi

Kadın futbolunun tarihi çok eski tarihlere dayanmaktadır. Günümüzde futbolun temellerini oluşturan oyun Çin'de oynanmış ve bu oyuna kadınlarda katılım sağlamıştır. Kahraman (2020)'e göre bu dönemlere ait birtakım eserlerde kadın

figürleri yer almıştır. Türkiye Futbol Federasyonu (2012)'e göre 12. Yüzyılda İngiltere'de kadınlar avam oyunlarına katılım sağlamış, 17. Yüzyılda ise, İskoçyada kadınların birbirleriyle yapmış oldukları müsabakalar, kadın futbolunun ilk basamağı şekline görülmektedir. 19. Yüzyılın sonlarına doğru kadın futbolu, Londra da ilk kez kulüpleşmeye gidilmiştir. Preston Kadın Futbol Takımı Londrada popüler bir futbol kulübü olmuştur. Bu kulüp Amerika'da "New York, New Jersey ve Boston Kadın Futbol Takımları" ile maçlar yapmıştır. Rutledge (2000)'e göre Preston Kadın Futbol Takımının diğer takımlar ile müsabaka yapmasıyla birlikte, İngiliz futbol birliği, kadın futbol takımlarını hem desteklemiş hem de tescillemiştir. 19. Yüzyılda gelişen kadın futbolunda ilk kurulan takım 1985 yılında, "Britanya Kadınlar Futbol Kulübü"dür ve bu kadın futbol takımı, kendi içerisinde yer alan takımlar ile ilk kadın futbol maçını yapmışlardır. Türkiye Futbol Federasyonu (2012)'e göre İngiltere'de kadın futbol maçlarını 50 binden fazla seyirci izlemiştir. Hansen ve arkadaşlarına (2000) göre İngiltere'de Victorian döneminde, kadınlar modern futbol branşı içerisinde yer almıştır. Ancak o yıllarda kadın futbolcu sayısının yeterli olmamasının yanında, düzenli olarak futbol maçlarını izlemeye giden seyircinin var olduğu bilinmektedir. 23.03.1985 yılında Dünya çapında ilk kadın futbol maçı, Britanya Kadınlar Futbol Kulübü", Kuzey Londra ile Güney Londra'yı temsil eden iki takım arasında yapılmıştır. Bu maçta Güney Londra futbol takımı, Kuzey Londra futbol takımına 7-1'lik bir skor ile mağlup olmuştur (FIFA From Honeyball to Houghton). Öner (2002)'e göre 20. Yüzyılın ilk yarılarında kadın futbolu altın çağını yaşamış ancak 1921 yılında kadın futbolu neredeyse bitme noktasına gelmiştir. Ancak ilerleyen zamanlarda kadın futbolunda meydana gelen kısıtlamalar kaldırılmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu (2012)'na göre Ülkelerin kadın futbolunu resmi olarak Kabul etmesi 1970'li yıllarda olmuş, 1980'li yıllarda kadın futbol kulüplerinde sayısal artış meydana gelmiştir. Reilly ve Williams (2003)'e göre 1980'li yıllarda kadın futbol takımının sayısı 188'den 1991 yılında 321'e çıkmıştır. Kadın futbolu Milli Takım düzeyinde ve Büyükler kategorisinde, Avrupa Futbol Şampiyonası 1984 yılında, 1997 yılında ise gençler kategorisinde yapılmıştır.

Türkiye Futbol Federasyonu (2012)'e göre popülerliği her geçen gün daha da artış gösteren Kadınlar Dünya Kupası, günümüz döneminde, çok önemli bir yer tutmaktadır. FIFA tarafından düzenlenen ilk Dünya Kupası, 1991 yılında Çin'de yapılmış, 1999 yılında ise Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasında Dünya Kupası

final maçı gerçekleştirmiş ve bu maçı 90 bir seyirci izlemiştir. Göktepe (2008)'e göre 2003 yılında Çin'de yapılması planlanan Dünya Kupası Sars salgın hastalığı yüzünden Amerika'da yapılmış ve Almanya Kadınlar Dünya Şampiyonasında kupanın sahibi olmuştur.

2.2.2. Türkiye'de Kadın Futbolu

Önver (2002)'e göre Türkiye'de 1954 yılında ilk kadın futbol maçı yapılmıştır. 4 Temmuz 1954 yılında İzmir Mithatpaşa Stadında İzmir Kadınlar Futbol Takımı ile "İstanbul Kadınlar Futbol Takımı arasında maç yapılmıştır. 10 Temmuz 1955 yılında İzmir Mithatpaşa Stadında bir maç daha yapılmıştır (Milliyet, 1954; Milliyet, 1955). Apaydın (2020)'e göre "İstanbul Kız Futbol Takımı 1971 yılında kurulmuş ve 13 futbolcunun bir araya gelmesi ile kurulan bu kulüp 1973 yılında adını "Dostlukspor" olarak değiştirmiştir. Dostluk Sporun kurulmasında sonra sırasıyla İzmir'de Filizspor, Ankara'da Nazendespor gibi kadın futbol kulüpleri kurulmuş ancak kulüp sayısının yeterli düzeyde olmamasından dolayı, 1990 yılına kadar kadın futbol maçları ile ilgili herhangi bir organizasyon yapılmamıştır. 1993 yılında Türkiye Futbol Federasyonunun Yönetim Kurulu kararıyla Türkiye'de kadın futbol'u resmen başlamasına karar vermiştir. 1993 ve 1994 yılları arasında 7 ayrı ilden toplam 16 takım Deplasmanlı Birinci Futbol Ligi'ne katılım sağlamıştır. 7 ayrı ilden katılım sağlayan 16 takım 4'ar dakikalık iki yarı şeklinde karşılaşmışlardır. Deplasmanlı Birinci Futbol Liginde şampiyon Dinarsu kadın futbol takımı şampiyon olmuştur. Türkiye'de Kadın Futbol'un Milli takım 1995 yılında kurulmuştur. İmamoğlu (2014)'e göre Kadın Futbol Milli takımı 8 Eylül 1995 yılında Romanya ile karşılaşmış ve Türkiye Romanya karşısında 8-0'lık bir skor ile mağlup olmuştur. 2005 yılında ise 19 yaş altı kategorisinde yer alan genç kadın futbolcular için mini bir futbol turnuvası düzenlenmiş ve aynı yıl içerisinde U19 Kadın Futbol Milli Takımı kurulmuştur. 1997 yılında Kadın Futbol Milli takımı Gürcistan Milli Takımını yenerek ilk kez galibiyet almıştır. 1. Gençlik Olimpiyat Oyunlarında 1997 yılında kurulan U15 Milli takımımız 2010 yılında Singapurda 3.'lük başarısına ulaşmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu (2012)'na göre 2010 yılında elde edilen 3.lük Türkiye'nin Olimpiyat Oyunları kategorisinde elde etmiş olduğu ilk başarıdır.

2.2.3. Türkiye’de Kadın Futbol Ligleri

Kahraman (2020)’a göre kadın futbolunda, ülkemizde 2006 yılından beri lig şampiyonu olan takım, Avrupa Kadınlar Şampiyonlar Ligi’nde ülkemizi temsil etmektedir. Erkek liglerinde olduğu gibi statüde belirlenmiş kurallar çerçevesi içerisinde lig sonuncusu olan takım bir alt lige düşmektedir. Ayrıca 1. Lig statüsünde bulunan kadın futbol takımlarının Genç kızlar ve Yıldızlar kategorisinde takım kurması ve resmi organizasyonlarda yer alması zorunludur. Kadınlar 2. Lig futbol takımlarım, 2015-2016 yılındaki sezon içerisinde bulunan 2.lig takımlarından ve 3. Lig’ten yükselen takımlardan oluşmaktadır. Bu ligde’de 1. ligde olduğu gibi aynı statüler içerisinde belirlenmiş kurallar çerçevesinde birinci olan takımlar bir üst lige yükselmektedir. Aynı kurallar içerisinde başarısız olan takımlar ise bir sonraki sezonda alt liglerde devam etmektedir. Kadınlar 3. Ligi 2015-2016 sezonundan Kadınlar 2. Ligi’nden düşen ve 2016-2017 sezonunda kadınlar 3. Lig’e başvuru şartlarını yerine getiren takımlardan oluşur. Büyükler kategorisinde kadın liglerinin en alt seviyedeki bölgesel organizasyonudur. Belirlenen statüler içerisinde kurallar içerisinde başarılı olan takımların bir üst lige yükselmektedir. Bu ligde diğer liglere göre farklılığı başarısız olan takımlar bir alt lige düşmemektedir, aynı ligde devam etmektedirler (Türkiye Futbol Federasyonu, 2016). 2019-2020 sezonu itibari ile Türkiye’de kadın futbolu lig kategorileri ve kulüp sayıları Tablo 2.1.’de gösterilmektedir.

Tablo 2.1. Kadınlar Ligi ve Sezona Göre Kulüp Sayıları

Sezon	1. Lig	2. Lig	3. Lig	Bölgesel Lig
2006-2007	14	-	-	-
2007-2008	25	-	-	-
2008-2009	10	19	-	-
2009-2010	10	10	-	22
2010-2011	12	10	-	23
2011-2012	12	39	-	-
2012-2013	10	50	-	-
2013-2014	8	69	-	-
2014-2015	10	12	57	-
2015-2016	10	12	82	-
2016-2017	10	14	103	-
2017-2018	10	16	98	-
2018-2019	10	15	85	-
2019-2020	12	13	78	-

Kaynak; (Kahraman, 2020).

2.3. Sporda Dikkat

Dikkat, algıladıklarımızı eleyebilme vasıtasıyla algılarımızı dengeleyerek ve bu algıladıklarımıza önem vererek süreçleri meydana getirmektedir (Yapıcı, 2019). Bu şekilde düşünce süreçlerinin kontrolünü sağlayarak adapte olunmuş bir görevin ya da sorumluluk içeren bir olgunun yetenek kapsamında sporda etkili bir performansın oluşması bağlamında gerekli ve anahtar bir kavramdır (Nideffer, 1993). Singer ve arkadaşlarının (1991) psikomotor yetenekleri başarılı bir şekilde gösterebilmek için kişiler, seçici olarak dikkat gösterebilmeli ve alakasız olan uyaranları arka plana atarken alakalı ve bağlantılı uyaranlara odaklanabilme görüşünü benimsemektedirler.

Belirli durumlarda birey, devamlı surette hem içinde, hem de çevreden gelen uyarıcı çoğunluğuna maruz kalır ve bu uyarıcılarda yalnız belli bir kısmını özümser ve bundan ötürü sadece bazı uyaranın işleme alınması üzerinde seçici olunması

gerekmektedir (Boutcher, 1992). Çağlar ve Koruç (2006)' a göre uygun uyarana dikkati yönlendirebilme ve dikkati devam ettirme yetisinin sporda başarı için öncelik olarak görülmektedir.

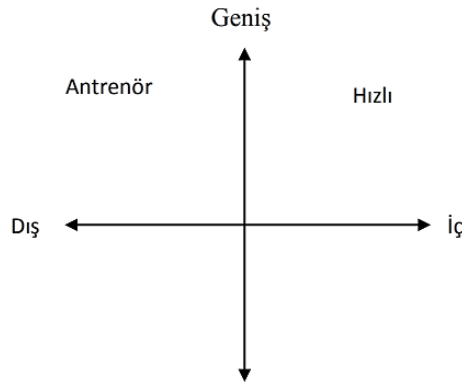
Bir göreve odaklanmak ve elinden gelenin en iyisini yapmak için bir sporcunun dikkatini toplaması gerekmektedir (Reyhan, 2019). Aksi takdirde konsantrasyon düşüklüğü ile mücadele etmekte performansın düşüşüne sebep olabilir.

Dizdar (2019)'a göre spor oyunları, dikkat ve yayma arasında sürekli bir değişim gerektirir. Oyunu kurarken tüm takım arkadaşları ve rakipler dikkate alınmalıdır. Gol atma kararı, sahadaki algı alanını hızla daraltacak ve hedefe olan uyanıklığı artıracaktır. Hem dikkatin yoğunlaştırılması hem de yaygınlaştırılması, eğitim ile gelişebilir. Spora özgü talepler, kabul edilen hedefler ve ihtiyaçlar, dilekler ve tutumlar gibi motivasyonlar burada göz önünde bulundurulması gereken faktörleri oluşturur. Bu noktada başarı arzusunun vurgulanması gerekmektedir (İkizler ve Özcan, 1994).

Dikkatin iki özelliği bulunmaktadır. Bunlar;

Dikkatin Yönü: Dikkatin yönlendiği yer içeriye doğru veya dışarıya doğru olduğunu gösterir.

Dikkatin Genişliği: Dikkatin daralmasını ve genişlemesini ifade eder (Özerkan, 2004).

Şekil 1.1. Nideffer'in Dikkat Odaklama Modeli

"Nideffer (1993)'e göre, bir sporcunun bu durumu iki dikkat ile

tanımlanabileceği anlamına geliyor. Birincisi nefes, ikincisi içe-dışa dönük ayrımıdır. Genişlik, bireyin dikkat ettiği ipuçlarının dağılımını belirtirken, sporcu onun içindeki iç ipuçlarını dinlerken, iç dikkat ve diğer insanların dış dikkat anlamına geldiğini söylediğine dikkat eder. Atışta olduğu gibi, kapalı becerilerdeki iç ipuçlarına, takım sporları gibi açık becerilerdeki dış ipuçlarına dikkat etmek daha önemlidir. Aşırı uyarılma, korku ve endişe durumlarında, sporcuların dikkati daraltmaktadır. Dikkatin başka bir yönü de dikkatin esnekliğidir. Yani, bir sporcu bir yarışma sırasında dikkatini daraltmak ve genişletmek zorundadır. Örneğin, bir voleybol müsabakasında görev yapan bir oyuncu dikkatini belirli bir rakip veya bölgeye yoğunlaştırdığında (dikkatin daralması), rakibin saldırgan kombinasyonu ve tüm hücum oyuncularını, oyuncu hareketlerini, topun yönünü vb. dikkat edebilmelidir. (Biçer ve Aysan 2008). Sporda beceri gösterirken, dikkatin daralma ve genişlemenin yanı sıra dikkatin hangi yöne doğru olduğu da çok önemlidir. Sporcunun dikkatini zaman zaman değiştirmesi, fikrini planlaması ve tasarlaması, zaman zaman dikkatini değiştirmesi ve neler olduğunu izlemesi gerekir (Özerkan, 2004).

2.4. Dikkat Kavramı

Dikkat, beyindeki algısal, bilişsel ve motor görevlerin icrasında birbirleriyle veya diğer beyin işlevleriyle etkileşime giren beyin işlemleridir (Güneş, 2004). Tam olarak sınıflandırması aşamasında anlaşmazlıklar olsa da, en az üç farklı bileşene sahiptir: seçicilik, uyanıklık ve kontrol (Parasuraman, 2000). Dikkat eksikliği ise genelde çocuklukta başlayan aşırı hareketlilik ve dürtüsellik durumudur (Kiriş ve Karakaş, 2004). Çocuklukta başlayan ve sıklıkla çocuklukta görülen bir durum olmasına karşın dikkat eksikliği sıklıkla erişkinlerde de görülebilmektedir (Yarimoğlu, 2020). Literatürde erişkin dikkat eksikliği ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır (Doğan ve ark., 2009; Günay ve ark., 2005; Öncü ve ark., 2005).

Belirli bir uyarana geldiğinde, beyin, belleği kontrol ederek o uyarana göre bir anı, fikir veya tepki seçer. Uyarana geldiğinde oluşan dikkat, uyarılmış veya odaklanmış dikkat olarak da adlandırılır (Baddeley, 1997). Yönel (2019)'a göre bu süreç içerisinde organizma tarafından önemli olan uyarıcının seçiminde dikkat birinci etken olarak yer almaktadır.

Dikkat organizmanın, uyarıcıyı farkında olması olarak tanımlanabilir. Bu uyarıcı bireyin iç dünyasında olabildiği gibi dış dünyasındaki uyarıcılarda olabilmektedir. Organizma, uyarıcıların tümünü bilincinde tutması mümkün olmamaktadır. Bu süreç içerisinde organizma, uyarıları, duysal mekanizmalar aracılığıyla süzgeçten geçirip ayıklamaktadır. Karaduman (2004)'e göre, beyin, farklı durumların etkisi altında gelen uyarıların bir kısmını seçerek algılamaktadır. Gövsa (1940)'a göre zihnin belirli bir noktada toplanması işlemi dikkat olarak tanımlanmaktadır.

Renk (2019)'e göre sinir sistemi birden fazla işlemi bir arada yerine getirir. İlk olarak, etrafındaki duysal danışmanlığını seçici bir şekilde yerine getirme özelliğine sahiptir. Sinir sistemi, aynı zamanda birden fazla duysal seçiciliğe sahiptir. Bunun bir kısmı, mevcut zamandaki hedefler ve gereksinimler doğrultusunda sinir sistemi kanalı ile değerlendirilmek için seçilirken, bazıları da engellenir (Banich, 1997; Bear ve ark., 1996; Freides, 2000; Heilman, 1998). Dikkatin seçme özelliğinin olmaması durumunda, sistem, etrafında olan birçok uyarana eşit bir şekilde karşılık veremez. Dikkat, belirli davranışların seçilmesinin dışında davranış çeşitliliği ile de ilişkilidir. İnsanın gelişmişlik seviyesi ile eşit bir şekilde o duysal seviyede artar. Seçicilik, gelişimsel olarak duygularla ilgili motor seviyesinin artması ile beraber beyin kapasitesinin yükseldiği zamanda, duysal ve motorsal seçimi meydana getiren hareket olarak ortaya çıkar (Kolb ve Winshaw, 1996). Bunun yanında dikkatin bu bileşimi yalnız çevreden organizmaya gelen uyarılar değil iç uyarılar da yönelmeyi sağlamaktadır (Freides, 2000). Davranışsal açıdan alakası olmayan çoğu dış uyarıcının, hafızadaki anıların, düşüncelerin içinde davranış olarak en uygun olanları seçmesini sağlayan hafızanın bu becerisi, seçici dikkat olarak tanımlanır (Corbetta, 1998).

2.5. Dikkatin Bileşenleri

Dikkat, çevremizdeki birçok uyarıdan süzgeç görevi görerek yalnız o andaki ihtiyaçlar ve amaçlarla ilgilenme olarak tanıyan sinir sisteminin işlevidir (Banich, 1997; Kolb ve Winshaw, 1996 ve Parasuraman, 2000). Dikkat, yapısal bilgiler işlenirken, her girdinin bilgi işlem sürecine dahil olmasını engelleyen, süzgeç görevi yapan ve belirli bir kapasitesi olan sistemin uyarı bilgisine boğulmasını

engelleyen bilgi işlem süreci olarak betimlenmektedir (Karakaş, 1997; Baddeley, 1990; Ellis ve Hunt, 1993). Kolb ve Winshaw (1996)'a göre, dikkat, bilginin seçilmesinin yanında hangi davranış paterninin tercih edileceğini de belirler. Seçici, bölünmüş ve sürdürülebilir dikkat olarak ayrılmaktadır. Seçici dikkat spesifik bir uyarana dikkatin yöneltmesi ve uyarıyı önceliğine göre zihinsel süreçlerden geçirebilme iken, bölünmüş dikkat aynı anda birçok uyarana odaklanabilmez. Sürdürülebilir dikkat ise kişinin belirli bir süre boyunca dikkatini durum üzerinde yoğunlaştırıp devam ettirebilmesidir (Sergeant, 1996).

Üç dikkat bileşeni vardır;

1. Dikkatin seçiciliği
2. Dikkatin denetimi
3. Uyanıklılık (vijilans).

Bu bilgilerin tamamı sağlandığında dikkat bilişsel bir fonksiyon olarak işlev görür (Parasuraman, 2000) Çevremizdeki birçok uyarandan ihtiyacımız olan uyarılarla olmayanlar arasından seçim yaparak uygun olana yönelmemizi sağlar (Parasuraman, 2000; Heilman, 1998; Freides, 2000 ve Bear ve ark., 1996). Dikkatin seçicilik özelliğinin olmadığını düşündüğümüzde organizma, çevresinden aldığı birçok uyarana karşısında tutarlı bir şekilde davranamaz. Seçicilik, duysal ve motor kapasite artışı ile birlikte giden, duysal ve motor filtrelemeyi gerçekleştiren bir işlemdir (Kolb ve Winshaw, 1996). Dikkatin denetimi, yürütücü işlevler tarafından yerine getirilmektedir. Dikkat, bu sistemin temel ve destekleyici bir parçasıdır. Özellikle doğumdan itibaren, çevre ile etkileşimi yönlendiren bilgi ve aktiviteleri düzenleyerek temel becerilerin ortaya çıkmasını sağlar. (Posner ve Rothbart, 1998) Uyanıklık, hedef uyarıyı saptamak için bir uyarıya bir zaman süresince dikkatini vermektir. Uyanıklık, sinir sisteminin genel aktivite durumuna ayna tutar. Ancak uyanık olan bir organizma bilgileri işlemeye hazır olabilir, Fizyolojik anlamda sinir hücrelerinin uygun bir şekilde aktive edildiğinde uyarılabilir durumda olması durumudur (Heilman, 1998). Bu dikkat işlevi için ilk koşuldur. Beynin vijilansın sorumlu olan en önemli kısmı retiküler aktive edici sistemdir (ARAS: ascending reticular activating system) (Banich, 1997; Robbins ve Everitt, 1995). Bu sistem modalite seçmeksizin dikkat sistemini aşağıdan yukarıya doğru regüle etmektedir.

2.6. Dikkatin Etkileyen Etmenler

Dikkat ile ilgili zorluklar sadece bellek, problem çözme gibi bilişsel işlevleri değil, aynı zamanda bireyin psikososyal işlevlerini de etkilemektedir (Karaduman, 2004). Dikkat üzerinde etkisi olan birçok faktör vardır. Eğer bir öğrenci dersi anlama konusunda zorluk çekiyorsa, dikkatinin bozulma oranı çok yüksektir. Ayrıca öğrenci konu hakkında bir kaygı taşıyorsa, yine dikkati azaltacaktır. Ruhsal sorunlar ve değişik bedensel hastalıklarda dikkati olumsuz yönde etkileyecektir. Dikkati etkileyen etmenler:

1. Zihinle ilgili durumlar: Bireyin zeka seviyesi, algılama ve hafıza süreçlerinin faaliyeti,
2. Hazır bulunma durumu: Öğrenme tecrübesi bakımından kişinin zihinsel, duygusal ve motorsal becerilerin uygunluk seviyesi
3. Vücudun içsel ve dışsal uyarıcıları: İç uyarıcıları bedensel uyarılar, beslenme durumu ve uyku yetersizliği, yorgun olma vb iken dış uyarılar ise çevre ısısı, ışık durumu, seslerin seviyesi,
4. Aşırı veya az isteme,
5. Uygun bir ödülün veya cezanın olmaması,
6. Geri dönüş veya toparlanma yetersizliği,
7. Hedefin olmaması ya da belirsizliği,
8. Kaybetme korkusu,
9. Başarı duygusunun kaybolması veya hiç olmaması,
10. Yüksek seviyede kaygı ve endişe ortaya çıkması

Dikkat, birçok psikolojik ve sosyal, biyolojik ve fizyolojik farklılıkların etkisi altında kalmaktadır (Aydın, 1999). Renk (2019)'e göre duyu sistemleri kayıt altına alınan bir uyarının, önce kısa süreli ardından da uzun süreli hafızaya alınmasının gerçekleşmemesi, dikkat sürecinin uygulamasına bağlıdır. Vücut dikkat çekici olduğunu düşündüğü uyarıları eşleştirerek, ilk olarak kısa süreli hafızaya alır. Kısa süreli hafızaya alınan bilgiler kişinin iç dünyası ve gereksinimleriyle eşleştiği durumda ön öğrenmelerle yeniden düzenlenerek uzun süreli hafızaya geçirilir.

O halde duyusal çevreye girebilen uyarıcılar, aynı basitlikte dikkat kapsamına girmez. Bir uyarıcının ayırt edici dikkatle algılanması, organizmanın hedefleri bakımından uygunluk ve değerlilik seviyesiyle ilgilidir (Arı ve ark., 1999).

2.7. Dikkatin Türleri

Korkusuz (2019)'a göre farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılan dikkatin türleri, dikkatin istemli olup olmaması, Bilinçli olup olup olması ve niteliksel özelliklerine göre kategorize edilmiştir.

Njiokiktjien (1988) dikkati, bilinçli olup olmama durumuna göre “pasif (istemli) ve aktif (istemsiz) dikkat” olarak ikiye ayırmıştır. Gaddes ve Edgell (1994), pasif dikkati istem dışı kişinin farkında olmadan algıladıkları olarak tanımlamış, ses, gürültü, ışık, koku gibi etraftaki olup bitenden etkileneceğini belirtmişlerdir. Aktif dikkat ise bireyin dikkatini bir noktaya odaklaması ile gerçekleşirken istemlidir ve çaba gerektirir. Bu süreçte ilgi, merak, güdü, hazırbulunuşluluk etkin rol oynar (Tetik, 2015). Ancak genel anlamda dikkat; Seçici (Odaklanmış), Bölünmüş, Sürdürülebilir (Sürekli), ve Dağınık ve Yoğunlaştırılmış dikkat olmak üzere beş gruba ayrılmaktadır.

2.7.1. Seçici Dikkat (Odaklanmış Dikkat)

Seçici dikkat, bir diğer anlamda odaklanmış dikkat, bireyin tarafından bir şeyin seçilip ayırt edilmeesi ya da seçilen o şeyin sabitlenmesi anlamına gelmektedir. Organizmanın amaçlara göre davranma eğilimi, seçililik kavramı ile açıklanmaktadır (Aydın, 1999). Dikkatin keskin olması ve yoğunlaşma durumu seçici dikkat (odaklanmış diikat) ile açıklanmaktadır. Seçici dikkat, dikkatin en temel özelliğidir. Dikkatin öğelerinden biri olan seçicilik, belirgin olanı tespit edebilme, seçici dikkatin en önemli unsurlarından bir tanesidir; farkındalığı, bir kişinin dış olaylardan diğerine kaydırabilmesidir (Mesulam, 2004). Şöyle ki kavram olarak seçicilik, merkezi sinir sisteminin belirli bir yeterlilikte olması ve organizmanın hedeflere yönelik davranışlarda bulunma durumu göstermesi ile tanımlanabilir (Aydın, 1999). Sunar (2019)'a göre organizma dikkate değer olarak gördüğü uyaranları eşleyerek bu

uyaranlar, önce kısa süreli belleğe aktarır. Kısa süreli belleğe aktarılan bilgiler, içsel yaşantı ve gereksinimler ile örtüşen bilgiler, ön öğrenmeler ile yeniden örgütlenerek uzun süreli belleğe aktarılmaktadır. Diğer bir deyişle, organizmanın duyuşsal alanine giren tüm uyarınlar, zihin tarafından kolaylık algılanmamaktadır. Bu durum organizmanın amaçları açısından uygun ve anlamlı olması gereklidir (Aydın, 2001). Odaklanmış dikkat seviyesi fazla olan kişiler özellikle ilgilenmeleri gerekenlerle ilgilenirken, bu kabiliyeti az olan ya da dikkati dağınık olan kişiler çevresindeki uyarıcılara daha fazla ilgi göstermektedir (Şahin, 2019). Odaklanmış dikkatin seviyesini belirleyen veya geliştirmeye yönelik araştırmalar yapmak için bu kavramları geçerli ve güvenilir bir biçimde değerlendirebilecek ölçme araçlarına gereksinim duyulmaktadır (Asan, 2011). Organizmanın duyu mekanizmaları tarafından algılanan uyarınlarından birisini, diğerlerinde kıyasla seçmesi işlemdir. Odaklanmış dikkatte her durumun kendine özgü şartlarına göre, uyarın grubu farklılık gösterebilmektedir (Kurt, 2020). Aydın (2000)'e göre bu durum organizmanın, uyarın gereksimi duyması açısından yapılandırılan, yönlendirilen bir süreç olarak görülmektedir. Dikkatin, son derece karmaşık bir yapısı bulunmaktadır. Korkmaz (2000)'e göre dikkat, organizma tarafından algılanan seçici ve aktif olan unsurlara verilen addır. Dewey ve arkadaşlarının (1989) göre dikkatin sınırlı bir kapasitesi bulunmakta ve organizma tarafından, sınırlı kapasiteye sahip olan işlemciye bilgi sağlanması önem arz etmektedir. Dikkatin uygun bir uyarına yöneltilmesi, ve dikkatin sürdürülebildiğin sağlanması, iş uaşamında olduğu kadar spor yaşamında da önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca dikkat kontrolü zihinsel antrenman programlarında anahtar bileşen olarak görülmektedir (Hardy ve Nelson, 1988).

2.7.2. Sürekli Dikkat

Sürekli dikkat odaklanmış dikkatin devam ettirilebilmesi durumudur. Birçok uyarın arasından seçici dikkatle seçtiğimiz, odaklanmış dikkatle de tam olarak odaklandığımız konuda, dikkatimizi sürdürebilmemiz hali sürekli dikkat yeteneği ile gerçekleşmektedir (Yönal, 2019).

Dikkati belli bir nokta üzerinde toplayarak kesinti vermeden yoğunlaşma kapasitesi sürekli dikkat olarak tanımlanabilir (Renk, 2019). Sürekli dikkat, belirli bir

zaman içerisinde birbiri ile çelişmeyen davranış tepkisinin faaliyet bitene kadar sürdürülmesi olarak görülür (Karaduman, 2004). Bireyin belirli bir uyarana karşı dikkatini aralıksız devam ettirmesi durumu sürekli dikkat olarak tanımlanabilir. Gür (2016)'a göre bireyin zihinde matematik işlemi yapmaya çalışması sürekli dikkate örnek olarak gösterilebilir. Korkusuz (2019)'a göre okuma becerisinde sürekli dikkati gerektirmektedir. Yıldız ve Çetinkaya (2017)'a göre sürdürebili dikkat becerisi zayıf olan kişiler, kendilerine verilen görevi yerine getirmede problem yaşamaktadırlar. Bu tür bir dikkat çok faydalı olmalı, lakin çoğu zaman elde etmek veya elde etmesi çok zor olan tür olarak adlandırılır (Barkley, 1997).

2.7.3. Bölünmüş Dikkat

Organizamanın dikkatini birden fazla uyarıcı yöneltmemesi durumu bölünmüş dikkat olarak tanımlanabilir. Bölünmüş dikkat için daha yaygın kullanılan diğer bir terim, iki veya daha fazla vazife arasında hokkabazlık yapan çok görevli dikkat çeşididir (Şahin, 2019). Bölünmüş dikkat sebebiyle, kullanıcının zihinsel odaklanmayı çoğunlukla kullandığı için hemen yorulması sık görülen bir durumdur (Bhasin, 2019). Şahin (2019)'e göre günlük yaşantıda hangi iki farklı etkinliği aynı zamanda başarılı bir şekilde gerçekleştirdiğimiz düşünüldüğü zaman akıllara bu iki faaliyetin birbirlerinden çok ayrı oldukları gelir. Gerçekleştirilen iki faaliyet karşılaştırıldığında benzerlik oranlarının büyük bir öneme sahip olduğunu gösteren birden fazla bulgular mevcuttur. Kişiler duyuşsal olarak verilen sözcükleri anlayıp öğrenirken öbür taraftan da can sıkıcı istenmeyen birtakım sözcükleri tekrar etmeye veyahut gölgelemeye çalıştıklarında, öğrenmiş oldukları sözcükleri hafızadan geri çağırılması sadece şans düzeyinde bulunmaktadır. Fakat öğrenilecek olan sözcükler uzamsal olarak verildiğinde anımsama oranı %90 düzeylerine çıkmaktadır (Soysal ve ark., 2008).

2.7.4. Yoğunlaşmış Dikkat

Birden fazla gelen uyarıcılar arasından istenilene yoğunlaşabilme kapasitesi olarak tanımlanabilir (Renk, 2019). Bölünmüş ve yoğunlaştırılmış dikkat birbirinden farklıdır. Yoğunlaştırılmış dikkatte ferde belirli bir uyarıcıyı ötekiler arasından seçmesi durumu vardır. Yoğunlaştırılmış dikkatte ferde aynı zamanda iki veya daha fazla sayıda verilen uyarıcıdan sadece birine yoğunlaşması istenir (Özcan, 2018). Ayrıca Yoğunlaştırılmış dikkatin alt bileşeni olan sözel dikkat, çok fazla çalışma ve çaba gerektiren eğitimle kazanılan bir dikkat formudur (Korkmaz, 2000).

2.7.5. Dağınık Dikkat

Dağınık dikkat kelime anlamı bakımından organizmanın dikkatini belirli bir noktaya odaklayamaması durumu olarak tanımlanabilir. Bu dikkat türünün temelinde beyinin zihini başka şeyler ile meşgul etmesi yatmaktadır. İnsanın yaşına, sosyal ve kültürel durumlarına kıyasla dikkatini toplamada güçlük çekmesi, unutkan birisi olması, dağınık durumda dikkat dağılabilmektedir (Renk, 2019).

2.8. Dikkat İle İlgili Teori ve Kuramlar

2.8.1. Zayıflatma Kuramı

Treisman (1960) işitsel uyarıcıların kullanıldığı araştırmaların bulgularından yola çıkarak, erken seçme kuramını gözden geçirerek yeniden formülasyonunu yapmıştır. Treisman tarafından 1960 yılında yapılan çalışmalarda katılımcılar kulaktan dinleme görevini yapmıştır. Bu görev, kökeni Cherry'nin 1953'teki çalışmasına dayanan, Broadbent'in (1958) ve onu izleyen tüm erken dönem kuramlarını şekillendiren bir işitsel seçici dikkat görevidir. Katılımcılara kulaklık aracılığı ile iki farklı işitsel uyarıcılar verilmiş ve katılımcılardan sadece bir uyarıcıya dikkat edilmesi gerektiğini söylemiştir. Treisman bu görev esnasında katılımcıların dikkatini verdikleri tek bir kanaldan emin olmak için dinleme esnasında, katılımcıya giden

bilgileri sesli olarak tekrar etmelerini istemiştir. Treisman (1960) tarafından yapılan bu araştırmada sonuç olarak; katılımcılar tarafından dikkat edilmeyen uyarıcıların sesli olarak rapor edilmiştir. Katılımcılar tarafından dikkat edilmeyen mesajların içeriği sorulduğunda ise birçok katılımcı sadece ses duyduğunu ifade etmiştir.

Treisman (1960) tarafından yapılan çalışmaların bulgularına göre; katılımcı tarafından dikkatin yöneltildiği kanaldaki bilgiler seçici bir filtreden geçerek ya da hep ya da hiç prensibi ile çalışması yerine zayıflatma prensibi ile çalıştığını önermiştir. Treisman bu durumu eşik kavramı ile açıklamıştır. Dikkatin yöneltildiği kanalda giren bilgiler anlamsal bir ilişki ile uyarıcının aktivasyon eşliğini düşürmekte ve dikkat edilmeyen uyarıcıların kanaldan geçmelerine rağmen filtreden geçmesi olanaklı değildir (Salman, 2021).

2.8.2. Erken ve Geç Seçme Kuramları

Filtre kuramı olarak da anılan Broadbent'in erken seçme kuramına göre (1958) duyuşal kanallardan gelen bilgiler öncelikle duyum düzeyinde işlemeye tabi tutulurlar. Bu aşamada bilgiler fiziksel özelliklerine göre analiz edilerek sadece bir kısmı filtreden geçme hakkına sahip olurlar. Bir diğer deyişle, sadece seçici filtreden geçen bilgiler üst düzey bilgi işleme aşaması olan anlamsal analize tabi tutulurlar. Seçici filtreden geçemeyen (dikkat edilmeyen) bilgiler duyuşal işlem seviyesinden öteye gidemediği için davranış üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmazlar (Hunt ve Ellis, 2004). Erken seçme kuramını eleştirerek uyarıcıların temel düzeydeki fiziksel özelliklerine göre ayrıştırılmasını yetersiz bulan kuram ise geç seçme kuramı olarak adlandırılmaktadır. Bu kuramın öncüleri olan Deutsch ve Deutsch (1963), dış dünyadan gelen bilgilerin tümünün mekanizmaya girerek daha ileri düzey bir aşama olan algı esnasında seçilime uğradığını öne sürmektedir. Buna göre, dış dünyadan gelen bilgiler duyuşal süreçler sonrasında gerçekleşen psikolojik anlam kazanma düzeyine ulaşmaları esnasında seçtikleri için geç seçme kuramı olarak adlandırılmaktadır. Dikkat tartışmalarında yaygın olarak bilinen bir olgu olan "kokteyl parti fenomeni" (Cherry, 1953) geç seçme kuramını destekleyen bir örnek olarak kabul edilebilir. Çok sayıda kişinin bulunduğu kalabalık ve gürültülü bir ortamda kişinin kendi adı söylendiğinde dönüp bakması, dikkat edilmeyen kanaldan gelen bir bilginin

de anlamsal düzeyde bilgi işlemeye tabi olduğunun bir göstergesidir. Cherry'nin 1953'Te tanımladığı kokteyl parti fenomeni ve iki kulaktan dinleme (dicotic listening) dinleme görevi olarak bilinen işitsel seçici dikkat görevi, erken ve geç seçme kapsamında nitelendirilebilecek daha birçok kuramın da geliştirilmesine temel oluşturmuştur (Bronkhorst, 2000; Wood ve Cowan, 1995).

2.8.3. Özellik Bütünleme Kuramı

Özellik Bütünleme kuramına Treisman ve Gelade, (1980) uyarıcıların seçilmesi, nesnenin kendisi ve onun bileşenlerini oluşturan özelliklerinin farklı düzeylerde işlemeye tabi tutulması ile gerçekleşmektedir. Nesneyi bir araya getiren temel özellikler erken dönemde, sınırsız kapasiteyle otomatik bir biçimde ve paralel olarak işlenirken; nesnenin önemli bileşenlerinin birden çok olması görevi zorlaştıran ve sınırlı kapasitenin kullanımını gerektiren daha zor bir işlem olduğundan ileri düzey seri işlemeye tabi tutulmaktadır (Salman, 2021).

1959'lu yıllarda Mackworth, duyuusal bellek türlerinden olan ikonik bellek (iconic memory) çalışmasıyla görsel dikkat araştırmaların başlangıç noktasını oluşturmuştur. Erken dönem kuramları ortaya attığı düşünceleri işitsel modaliteden alınan verilere dayandırırken Özellik Bütünleme Kuramı görsel modalitede sunulan özellik tarama (feature search) ve birleştirici tarama (conjunction search) görevlerinden elde edilen verilere dayandırmıştır. Özellik taramada; renk, şekil gibi ilkel düzeydeki tek bir özellik taranırken, birleştirici taramada birden fazla özelliğin bir araya gelerek oluşturduğu kombinasyonlar taranır.

Treisman ve Gelade'ye göre (1980), özellik tarama görevinde, çeldirici sayısının artması tepki süresi ve doğruluk üzerinde herhangi bir dezavantaj oluşturmaması nedeniyle paralel bilgi işleme yapılmakta iken birleştirici tarama görevinde, çeldiricilerin sayısının artması tepki sürelerini ve doğruluk ölçümlerinde dezavantaj oluşturması nedeniyle seri bilgi işleme gerçekleşmektedir. Özetle, Özellik Bütünleme Kuramına göre, özellik tarama görevlerinde otomatik, çaba gerektirmeyen, aşağıdan yukarı süreçler (bottom up processing) etkin iken birleştirici tarama görevinde kontrollü, çaba gerektiren yukarıdan aşağı süreçler (top down processing)

etkindir. Özellik tarama dikkat öncesi, birleştirici tarama dikkat sonrası gerçekleşen bir süreçtir (Salman, 2021).

Birleştirici tarama görevinde, hedef uyarıcıyı bulma esnasında ortak özelliklerin taranması çaba gerektiren sınırlı kapasite ile mümkün olması nedeniyle ve hedefi bulma işlemi için dikkat bir uzamsal alanda bulunan uyarıcıdan diğerine hızlı bir şekilde tarama gerçekleştirmektedir (Salman, 2021). İşlenen uyarıcı hedef değilse dikkat tekrar hedef uyarıcının bulunma olasılığının olduğu başka bir uzamsal alana yöneltilerek seri bilgi işleme gerçekleştirilmektedir (Hunt ve Ellis, 2004).

2.8.4. Rekabet Kuramı

Desimone ve Duncan, (1995)'a göre kapasite kuramlarından biri olan Rekabet Kuramı (dikkat edilen uyarıcılar ile dikkat edilmeyen (çeldirici) uyarıcılar sınırlı kapasiteye sahip dikkat mekanizmasındaki yerlerini alabilmek için birbirleri ile kıyasıya bir rekabet içerisindedir. Dolayısıyla, pek çok bilgi içinden yalnızca biri ve/veya birkaçı sözü edilen rekabeti kazanarak davranışı kontrol amacına hizmet edebilmektedir (Salman, 2021).

Desimone ve Duncan'ın (1995) ortaya attığı rekabet kuramına göre;

1. Sınırlı kapasiteye karşın seçici mekanizmanın ve uyarıcılar arasındaki kıyasıya yarışın varlığı gereklidir.

2. Uyarıcılar hem aşağıdan yukarı (parlak, renkli, dikkat çeken “pop-out” uyarıcılar) hem de yukarıdan aşağı (hedef olan bir uyarıcının taranması) süreçlerin kontrolünde oluşan yanlılık ile kıyasıya yarışı kazanabilmektedirler.

3. Görsel tarama görevlerinden olan birleştirici tarama görevinde Desimone ve Duncan (1995) yaygın konvansiyonel görüşün aksine paralel bilgi işleme yapıldığını ve dikkatin yavaş işleyen bir süreç olduğunu öne sürmektedir.

2.9. Dikkati Ölçen Test Bataryaları

2.9.1. Stroop Dikkat Testi

Yarımoğlu (2020)'na göre stroop testi bir nöropsikolojik testtir. Temel olarak frontal bölgedeki aktiviteyi anlamamıza yardımcı olur. Stroop testi üç farklı süreç ile ilgilidir ve bunlar; seçici dikkat, renk belirtme ve okuma ile ilgilidir (Glaser ve Glaser, 1989). Stroop testi ve bileşenleri, dikkatin ölçülmesinde oldukça etkili ve önemli bir testtir (MacLeod, 1992). Renklerin isimlerinin ve çeşitli nesnelere isimlerinin söylenmesi, bunları belirten kelimeleri okumaktan daha fazla zaman aldığı James McKeen Cattell (1886) tarafından gösterilmiştir. Temel olarak bu olayın bir renk-kelime bozucu etkisi olduğu ise J.R. Stroop (1935) tarafından ortaya konmuştur. Stroop, üç kısımdan oluşan ve bilişsel kontrole yönelik testi tasarlamıştır. İlk kısımda deneklere renk isimleri gösterilir ve gösterilen renklerin hızlı bir biçimde sesli olarak okunması istenir. İkinci kısımda, renkli noktalar gösterilerek, noktaların renklerinin hızlıca ve sesli olarak okunması istenir. Üçüncü kısımda, bir rengin ismi yazılı olarak gösterilir fakat yazının rengi yazılı olan renkten farklıdır. Örneğin, 'kırmızı' yazısı mavi renkli olarak gösterilmektedir. Üçüncü kısımda peş peşe birçok renk ismi gösterilir ve denekten yazılı olan kelimelerin yüksek sesle ve seri bir biçimde okunması istenir. Aşağıdaki resimde, Stroop Testi'nin üçüncü kısmı gösterilmiştir (Stroop, 1935). Bu örnekte doğru okuma 'kırmızı' olacaktır. Deneklerin bu aşamada oldukça zorlandığı, bazen kelimeyi söylemeden önce bir miktar geciktikleri, bazen de yazılı olan renk adı yerine kelimenin boyalı olduğu rengi söyledikleri gözlemlenmektedir. Kelimenin boyası ile anlamı farklı olduğu durumda (örn. mavi renkte yazılmış kırmızı), boyası ve anlamı aynı olduğu duruma göre (örn. kırmızı enkte yazılmış kırmızı), renk söyleme zamanının daha uzun olduğu görülmüştür. Bu gecikme, Stroop bozucu etkisi (Stroop interference effect) olarak adlandırılır ve bu etki kişi rengi söylerken bir yandan da rengin yazılışını da okumaya çalışmasından kaynaklanmaktadır (Burke ve Light, 1981).

KIRMIZI	YEŞİL	MAVİ	SARI	PEMBE
TURUNCU	MAVİ	YEŞİL	MAVİ	BEYAZ
YEŞİL	SARI	TURUNCU	MAVİ	BEYAZ
KAHVE RENGİ	KIRMIZI	MAVİ	SARI	YEŞİL
PEMBE	SARI	YEŞİL	MAVİ	KIRMIZI

Şekil 1.2. Stroop Dikkat Testi Görseli

Kaynak; (Stroop, 1935).

Bu test genellikle, bilişsel anlamda görsel algı ve sembolik/semantik algı arasında kalındığında, görsel algının öne çıkması ve dominant olması ile sonuçlanmaktadır. Bu da görsel algının semantik algıdan daha öncelikli olduğunu göstermektedir (Yarimoğlu, 2020). Stroop etkisi sırasında, anterior singulat korteks (Pardo ve ark., 1990) ve dorsolateral prefrontal korteks (Vanderhasselt ve ark., 2009) oldukça önemli bir rol oynar.

2.9.2. D2 Dikkat Testi

D2 dikkat testi 1962 yılında Almanya Essen’de geliştirilmiştir. Yayıcı (2013)’e göre zaman bağılı olarak seçici (Odaklanmış) Briekamp ve Zillmer (1998)’e göre d2 dikkat testi kişiye verilen görevin yapılma hızı, kurallara uyum durumu ve performansın kalitesi gibi unsurlar d2 dikkat testi tarafından ölçülen alt özelliklerdir. Spreen ve Strauss (1998) ‘e göre d2 dikkat testinde kişiye uygulanan görsel tarama testi seçici dikkatin önemli bir unsuru olarak görülmektedir.

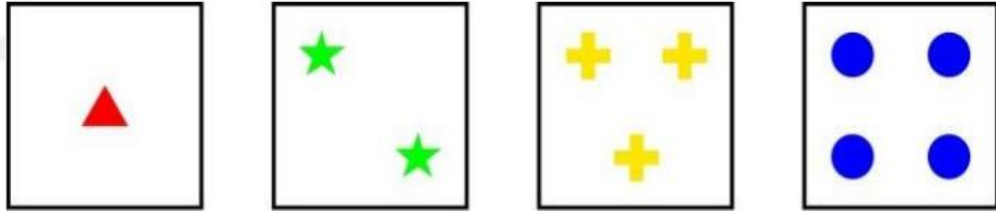
2.9.3. İşaretleme Testi (İT)

İşaretleme testi Lezak (1995)’e göre sürekli dikkat testidir ve aynı zamanda bu test görsel tarama, tepki hızı ve aceleci tepkilerin ketlenmesi gibi davranışları ölçmektedir.

2.9.4. Wisconsin Kart Eşleme Testi (WKET)

Bu test dikkat, kritik motor özelliklerin ayırt edilmesi, kavramsallaştırma, soyut düşünme gibi özelliklerle ilişkilidir (Heaton ve ark., 1993). Wisconsin kart eşleştirme testinin İlk şekli Berg tarafından 1948 yılında geliştirilmiş ve teste son halini Heaton vermiştir.

Oğuz (2020)'a göre Wisconsin kart eşleştirme akıl yürütme, soyutlama, karmaşık dikkat, dikkatin sürdürülmesi, perseverasyon (sebatlık/tepkide ısrar), gibi bir çok davranışın değerlendirmesinde kullanılmaktadır. Wisconsin kart eşleştirme testi 4 farklı formdan oluşmaktadır (artı sembolü, daire, üçgen ve yıldız), her form 4 farklı renkte (kırmızı, sarı, mavi, yeşil) ve 4 farklı miktarda (1, 2, 3, 4) kombinasyonları içermektedir. Uygulayıcı 4 temel anahtar kartı soldan sağa olacak şekilde hasta ya da uygulanacak kişiye doğru sıralar (sırasıyla): 1 kırmızı üçgen, 2 yeşil yıldız, 3 sarı artı, 4 mavi daire olacak şekildedir. Anahtar kartlar Şekil 1.3'te gösterilmektedir.

Şekil 1.3. Wisconsin Kart Eşleştirme Görseli

Kaynak; (Oğuz, 2020).

2.9.5. Çizgi Yönünü Belirleme Testi (ÇYBT)

Bu test görsel-mekansal algılamayı ölçer (Doğutepe ve Karakaş, 2008).

2.9.6. Sayı Dizisi Öğrenme Testi (SDÖT)

Bu teste bellek söz konusudur. Ancak öğrenme yeteneğini de ölçer (Doğutepe ve Karakaş, 2008).

2.9.7. Rey-Osterrieth Karmaşık Şekil Testi

Doğutepe ve Karakaş (2008)'e göre Rey-Osterrieth Karmaşık Şekil Testi katılsal olan zihinsel yetersizler ile kazanılmış zihinsel yetersizliklerin birbirinden ayırıt edilmesi için geliştirilmiştir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nicel araştırmalardan deneysel yöntem kullanılmıştır. Yıldırım (2019)'a göre deneysel araştırmalar herhangi bir olay, olgu, nesne, kişi veya etkeni inceleyerek değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini tespit etmek ve sonuçları karşılaştırarak ölçmek için kullanılır. Laboratuvar ya da laboratuvar dışındaki bir deney düzeneğinde olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini belirlemeyi amaçlayan ve Araştırmacının önceden öngördüğü hipotezleri test etmeye yarayan bir araştırma yöntemidir

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı Kadınlar Futbol liglerinde mücadele eden yaklaşık 1600 Lisanslı kadın futbolcular oluşturmaktadır. Kadınlar 1. Ligi futbol takımlarından; Beşiktaş, Ataşehir Belediye Spor, Kireçburnu, Alg Spor, Fatih Vatan Spor, Kadınlar 2. Lig takımlarından; Gazikent Spor, Dicle Aslan, Osmaniye Kadın Futbol, Aksaray Hasan Dağı, Sivas Gazi Lisesi, Kadınlar 3. Lig Takımlarından Tekirdağ Gençlik Hizmetleri, Alibey Spor, Dudullu Spor, Soma Zafer Spor, Kanal boyu Nilüfer ve Sakarya Anka Bayan kadın futbol takımlarından 289 kadın futbolcu örneklem olarak araştırma desenini oluşturmuştur. Çalışmaya katılan sporcular, bilgilendirilmiş gönüllü olur formu (BGOF) okutulup onayları alınmış ve araştırmaya dâhil edilmişlerdir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Özelliklerin Belirlenmesi

Katılımcılara ait denek yaş, eğitim durumu, aktif spor yaptığı süre, gibi bazı demografik özelliklere ilişkin veriler Online veri tabanları ve anket yolu ile elde edilmiştir.

3.3.2. Stroop Testi Uygulama Yönelgesi ve Testin Puanlanması

Uygulama, dikkati dağıtabilecek etkenlerin (gürültü, yetersiz ışık) azaltıldığı, sessiz bir odada bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Odada uygulayıcı ve deneğin rahatça kullanabileceği uygun büyüklükte masa ve sandalye bulundurulmuştur. Test için kullanılacak kartlar masanın üzerine uygun bir düzende yerleştirilmiş ve kayıt formu deneğin göremeyeceği bir biçimde tutulmuştur.

Stroop Testi TBAG Formunun her bölümü, 3 şekilde puanlanmaktadır:

1. Başlayın komutunun verilmesinden bölümün son maddesinin okunmasına/söylenmesine kadar geçen süre;
2. Hata sayısı;
3. Düzeltilen tepki sayısı.

Bir bölümle ilgili uygulama bitince, bölümün tamamlanmasında kullanılan ve kronometreden okumuş olduğumuz süre, kayıt formunda bu bölüm için ayrılmış olan yere kaydedilmiştir. Süre ile ilgili bu işlemler her bölümün sonunda yerine getirilmiştir.

Stroop Testi TBAG Formuyla ilgili uygulamalar tamamlandığında, kayıt formunda üzerine eğik bir çizgi çekmiş olduğumuz hatalı tepkiler sayılmıştır. Her bölümle ilgili hata sayısını kayıt formundaki yerine yazılmıştır. Hata sayısına deneğin kendiliğinden düzelttiği maddeler dahil edilmemiştir. Kayıt formunda yuvarlak içine almış olduğumuz düzeltilen tepkileri sayılmış ve her bölümle ilgili düzeltme sayısı kayıt formundaki yerine yazılmıştır.

Stroop Testinden alınabilecek en yüksek puan: Her bölüm için “0” hata puanı, “0” düzeltme sayısı puanı ve okuma/rek söyleme için olabildiğince kısa süreler olarak belirlenmiştir. Stroop Testinin Uygulama Süresi 10 dakikadır (Bozkurt, 2013).

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizinde, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için normal dağılım varsayımları, çarpıklık basıklık değerleri ve grafikler incelenmiştir. Stroop testi bölüm bitirme süreleri her bölümde normal dağılım gösterdiği; hata sayıları ve hata düzeltme sayılarının her bölümde normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bölüm bitirme sürelerinin demografik özelliklere ilişkin karşılaştırılmasında ANOVA analizi kullanılmıştır. Ayrıca Levene Testi ile varyansların homojenliği incelenmiş ve bölüm bitirme sürelerine ilişkin varyansların homojen olmadığı tespit edilmiştir. ANOVA analizinden elde edilen farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde varyansların homojen olmadığı durumda tercih edilen Games-Howell çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Bölüm hata sayıları ve hata düzeltme sayılarının demografik özelliklere ilişkin karşılaştırılmasında nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Tespit edilen farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde grupların ikili karşılaştırmaları test edilirken anlamlılık düzeyinde Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır. Verilerin analizi SPSS 26.0 programında yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Çalışmaya katılan kadın futbolcuların demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımlar

		f	%
Yaş	18-21 yaş	145	50.2
	22-25 yaş	97	33.6
	26-29 yaş	47	16.3
	Toplam	289	100
Eğitim Durumu	Lise	128	44.3
	Ön Lisans	47	16.3
	Lisans	114	39.4
	Toplam	289	100
Lig	1. Lig	81	28
	2. Lig	123	42.6
	3. Lig	85	29.4
	Toplam	289	100
Aktif Spor Yılı	5 yıl ve altı	76	26.3
	6-10 yıl	147	50.9
	11-15 yıl	51	17.6
	16 yıl ve üzeri	15	5.2
	Toplam	289	100

Çalışmaya, 81'i (%28) 1. Lig, 123'ü (%42,6) 2. Lig ve 85'i (%29,4) 3. Ligde olmak üzere toplam 289 kadın futbolcu katılmıştır. Kadın futbolcuların 145'i (%50,2) 18-21, 97'si (%33,6) 22-25, 47'si (%16,3) 26-29 yaşındadır. Kadın futbolcuların 128'inin (%44,3) eğitim durumu lise, 47'sinin (%16,3) ön lisans ve 114'ünün (%39,4) lisanslıdır. Kadın futbolcuların 76'sının (%26,3) aktif spor yılı 5 yıl ve altı, 147'sinin (%50,9) 6-10 yıl, 51'inin (%17,6) 11-15 yıl, 15'inin (%5,2) 16 yıl ve üzeridir.

Tablo 4.2. Kadın futbolcuların odaklanmış dikkat düzeyleri tanımlayıcı istatistikler

		En Düşük	En Yüksek	Ort.	Ss.
Bölüm 1	Süre (sn)	4.57	11.08	7.16	1.20
	Hata sayısı	0	0	0	0
	Düzeltilme sayısı	0	1	0.03	0.16
Bölüm 2	Süre (sn)	4.57	14.13	7.55	1.72
	Hata sayısı	0	2	0,17	0.41
	Düzeltilme sayısı	0	1	0,14	0.35
Bölüm 3	Süre (sn)	6.88	17.89	10.14	1.89
	Hata sayısı	0	4	0.47	0.85
	Düzeltilme sayısı	0	4	0.36	0.73
Bölüm 4	Süre (sn)	8.89	24.00	12.82	2.66
	Hata sayısı	0	3	0.56	0.75
	Düzeltilme sayısı	0	3	0.44	0.67
Bölüm 5	Süre (sn)	12.48	41.93	19.18	5.12
	Hata sayısı	0	7	1.80	1.48
	Düzeltilme sayısı	0	7	1.43	1.39

Tablo 2 incelendiğinde, kadın futbolcuların bölüm bitirme süreleri Bölüm 1’den Bölüm 5’e doğru artış göstermiştir ($\bar{X}_1 = 7,16$; $\bar{X}_2 = 7,55$; $\bar{X}_3 = 10,14$; $\bar{X}_4 = 12,82$; $\bar{X}_5 = 19,18$). Ayrıca hata sayısı ve hata düzeltme sayısı benzer şekilde Bölüm 1’den Bölüm 5’e doğru artış göstermiştir.

Tablo 4.3. Kadın futbolcuların yaşlarına göre stroop testi bitirme sürelerinin karşılaştırılmasına ilişkin anova sonuçları

Bitirme Süresi (sn)	Yaş	n	Ort.	Ss	F	p
Bölüm 1	18-21 yaş	145	7.05	1.28	4.32	0.01
	22-25 yaş	97	7.44	1.0		
	26-29 yaş	47	6.92	0.81		
Bölüm 2	18-21 yaş	145	7.49	1.93	2.01	0.13
	22-25 yaş	97	7.79	1.44		
	26-29 yaş	47	7.21	1.50		
Bölüm 3	18-21 yaş	145	10.18	2.16	0.28	0.75
	22-25 yaş	97	10.16	1.58		
	26-29 yaş	47	9.95	1.58		
Bölüm 4	18-21 yaş	145	13.04	2.89	1.14	0.32
	22-25 yaş	97	12.67	2.16		
	26-29 yaş	47	12.43	2.81		
Bölüm 5	18-21 yaş	145	19.26	5.28	0.17	0.84
	22-25 yaş	97	18.94	4.89		
	26-29 yaş	47	19.43	5.15		

Kadın futbolcuların yaş değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 2, Bölüm 3, Bölüm 4 ve Bölüm 5 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 1 bitirme sürelerinde belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespitinde çoklu karşılaştırma testlerinden Games-Howell Testi kullanılmıştır. Games-Howell Testi sonuçlarına göre 22-25 yaş kadın futbolcular ile 18-21 yaş, 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalaması (7,44), 18-21 yaş (7,05) ve 26-29 yaş (6,92) kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.4. Kadın futbolcuların yaşlarına göre stroop testi hata sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Sayısı	Yaş	N	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	18-21 yaş	145	0.00	0.00	1.00
	22-25 yaş	97	0.00	0.00	
	26-29 yaş	47	0.00	0.00	
Bölüm 2	18-21 yaş	145	0.20	0.46	0.67
	22-25 yaş	97	0.13	0.34	
	26-29 yaş	47	0.17	0.38	
Bölüm 3	18-21 yaş	145	0.61	0.93	0.01
	22-25 yaş	97	0.30	0.61	
	26-29 yaş	47	0.43	0.97	
Bölüm 4	18-21 yaş	145	0.75	0.84	0.00
	22-25 yaş	97	0.32	0.53	
	26-29 yaş	47	0.45	0.71	
Bölüm 5	18-21 yaş	145	1.88	1.64	0.82
	22-25 yaş	97	1.74	1.32	
	26-29 yaş	47	1.66	1.30	

Kadın futbolcuların yaş değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 5 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 3 hata sayılarında, 22-25 yaş ile 18-21 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,30), 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamasından (0,43) anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 4 hata sayılarında, 18-21 yaş kadın futbolcular ile 22-25 yaş ve 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalaması (0,75), 22-25 yaş (0,32) ve 26-29 yaş (0,45) kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.5. Kadın futbolcuların yaşlarına göre stroop testi hata düzeltme sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Düzeltme Sayısı	Yaş	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	18-21 yaş	145	0.03	0.16	0.01
	22-25 yaş	97	0.00	0.00	
	26-29 yaş	47	0.09	0.28	
Bölüm 2	18-21 yaş	145	0.14	0.34	0.82
	22-25 yaş	97	0.13	0.34	
	26-29 yaş	47	0.17	0.38	
Bölüm 3	18-21 yaş	145	0.48	0.80	0.00
	22-25 yaş	97	0.28	0.53	
	26-29 yaş	47	0.17	0.81	
Bölüm 4	18-21 yaş	145	0.63	0.75	0.00
	22-25 yaş	97	0.22	0.41	
	26-29 yaş	47	0.32	0.69	
Bölüm 5	18-21 yaş	145	1.40	1.52	0.18
	22-25 yaş	97	1.51	1.14	
	26-29 yaş	47	1.36	1.46	

Kadın futbolcuların yaş değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1, Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 2 ve Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 1, Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 1 hata sayılarında, 22-25 yaş ile 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,00), 26-29 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,09) anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 3 hata sayılarında, 18-21 yaş kadın futbolcular ile 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,48), 26-29 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından (0,17) anlamlı şekilde yüksektir.

Bölüm 4 hata sayılarında, 18-21 yaş kadın futbolcular ile 22-25 yaş ve 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 18-21

yaş kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,63), 22-25 yaş (0,22) ve 26-29 yaş (0,32) kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.6. Kadın futbolcuların eğitim durumlarına göre stroop testi bitirme sürelerinin karşılaştırılmasına ilişkin anova sonuçları

Bitirme Süresi (sn)	Eğitim Durumu	n	Ort.	Ss	F	p
Bölüm 1	Lise	128	7.09	1.28	0.56	0.57
	Ön Lisans	47	7.30	1.00		
	Lisans	114	7.18	1.19		
Bölüm 2	Lise	128	7.63	2.01	2.76	0.06
	Ön Lisans	47	7.95	1.56		
	Lisans	114	7.29	1.37		
Bölüm 3	Lise	128	10.40	2.19	2.35	0.09
	Ön Lisans	47	9.82	1.48		
	Lisans	114	9.98	1.63		
Bölüm 4	Lise	128	13.38	2.97	5.60	0.00
	Ön Lisans	47	12.12	2.09		
	Lisans	114	12.47	2.37		
Bölüm 5	Lise	128	20.18	5.29	5.87	0.00
	Ön Lisans	47	19.41	5.24		
	Lisans	114	17.96	4.63		

Kadın futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 4 bitirme süreleri ve Bölüm 5 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 4 ve Bölüm 5 bitirme sürelerinde belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespitinde çoklu karşılaştırma testlerinden Games-Howell Testi kullanılmıştır.

Games-Howell Testi sonuçlarına göre Bölüm 4 bitirme sürelerinde, eğitim durumu lise olan kadın futbolcular ile eğitim durumu ön lisans ve lisans olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 4 bitirme sürelerinin ortalaması (13,38), eğitim durumu ön lisans olan (12,12) ve lisans olan (12,47) kadın futbolcuların Bölüm 4 bitirme sürelerinin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Bölüm 5 bitirme sürelerinde eğitim durumu lise olan kadın futbolcular ile eğitim

durumu lisans olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 5 bitirme sürelerinin ortalaması (20,18) eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 5 bitirme sürelerinin ortalamasından (17,49) anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.7. Kadın futbolcuların eğitim durumlarına göre stroop testi hata sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Sayısı	Eğitim Durumu	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	Lise	128	0.00	0.00	1.00
	Ön Lisans	47	0.00	0.00	
	Lisans	114	0.00	0.00	
Bölüm 2	Lise	128	0.25	0.50	0.02
	Ön Lisans	47	0.15	0.36	
	Lisans	114	0.10	0.29	
Bölüm 3	Lise	128	0.63	0.93	0.00
	Ön Lisans	47	0.28	0.68	
	Lisans	114	0.38	0.81	
Bölüm 4	Lise	128	0.66	0.84	0.20
	Ön Lisans	47	0.49	0.71	
	Lisans	114	0.46	0.65	
Bölüm 5	Lise	128	1.99	1.65	0.10
	Ön Lisans	47	1.94	1.59	
	Lisans	114	1.52	1.18	

Kadın futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 2 ve Bölüm 3 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 4 ve Bölüm 5 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 2 ve Bölüm 3 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 2 hata sayılarında, eğitim durumu lisans olan ile eğitim durumu lise olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 2 hata sayılarının ortalaması (0,10), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 2 hata sayılarının ortalamasından (0,25) anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 3 hata sayılarında, eğitim durumu lise olan kadın futbolcular ile eğitim

durumu ön lisans ve lisans olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,63), eğitim durumu ön lisans (0,28) ve lisans (0,38) olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.8. Kadın futbolcuların eğitim durumuna göre stroop testi hata düzeltme sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Düzeltme Sayısı	Eğitim Durumu	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	Lise	128	0.02	0.15	0.00
	Ön Lisans	47	0.11	0.31	
	Lisans	114	0.00	0.00	
Bölüm 2	Lise	128	0.18	0.38	0.17
	Ön Lisans	47	0.15	0.36	
	Lisans	114	0.10	0.29	
Bölüm 3	Lise	128	0.51	0.83	0.00
	Ön Lisans	47	0.33	0.47	
	Lisans	114	0.25	0.68	
Bölüm 4	Lise	128	0.58	0.75	0.01
	Ön Lisans	47	0.34	0.56	
	Lisans	114	0.32	0.58	
Bölüm 5	Lise	128	1.48	1.52	0.29
	Ön Lisans	47	1.72	1.58	
	Lisans	114	1.25	1.11	

Kadın futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1, Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 2 ve Bölüm 5 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 1, Bölüm 3 ve Bölüm 4 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 1 hata düzeltme sayılarında, eğitim durumu ön lisans olan kadın futbolcular ile eğitim durumu lise ve lisans olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu ön lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 1 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,11), eğitim durumu lise (0,02) ve lisans (0,00) olan kadın futbolcuların Bölüm 1 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Bölüm 3 hata düzeltme sayılarında, eğitim durumu lisans olan kadın futbolcular

ile eğitim durumu lise olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,25), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,51) anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 4 hata düzeltme sayılarında, eğitim durumu lisans olan kadın futbolcular ile eğitim durumu lise olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,32), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,58) anlamlı şekilde düşüktür.

Tablo 4.9. Kadın futbolcuların lige göre stroop testi bitirme sürelerinin karşılaştırılmasına ilişkin anova sonuçları

Bitirme Süresi (sn)	Lig	n	Ort.	Ss	F	p
Bölüm 1	1. Lig	81	7.16	1.54	0.14	0.86
	2. Lig	123	7.20	1.12		
	3. Lig	85	7.10	0.94		
Bölüm 2	1. Lig	81	7.25	1.69	1.66	0.19
	2. Lig	123	7.65	1.57		
	3. Lig	85	7.68	1.93		
Bölüm 3	1. Lig	81	10.23	1.88	0.68	0.50
	2. Lig	123	9.99	1.75		
	3. Lig	85	10.27	2.08		
Bölüm 4	1. Lig	81	12.47	1.87	1.86	0.15
	2. Lig	123	12.75	2.94		
	3. Lig	85	13.25	2.83		
Bölüm 5	1. Lig	81	19.31	4.61	0.18	0.82
	2. Lig	123	18.96	5.46		
	3. Lig	85	19.36	5.10		

Kadın futbolcuların oynadıkları lig değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3, Bölüm 4 ve Bölüm 5 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.10. Kadın futbolcuların lige göre stroop testi hata sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Sayısı	Lig	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	1. Lig	81	0.00	0.00	1.00
	2. Lig	123	0.00	0.00	
	3. Lig	85	0.00	0.00	
Bölüm 2	1. Lig	81	0.11	0.31	0.09
	2. Lig	123	0.15	0.35	
	3. Lig	85	0.27	0.54	
Bölüm 3	1. Lig	81	0.58	0.87	0.01
	2. Lig	123	0.33	0.75	
	3. Lig	85	0.59	0.95	
Bölüm 4	1. Lig	81	0.64	0.89	0.89
	2. Lig	123	0.51	0.68	
	3. Lig	85	0.54	0.71	
Bölüm 5	1. Lig	81	1.85	1.80	0.01
	2. Lig	123	1.53	1.26	
	3. Lig	85	2.13	1.40	

Kadın futbolcuların oynadıkları lig değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 3 ve Bölüm 5 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 4 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 3 ve Bölüm 5 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 3 hata sayılarında, 2. ligde oynayan kadın futbolcular ile 1. lig ve 3. ligde oynayan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,33), 1.lig (0,58) ve 3. ligde (0,59) oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 5 hata sayılarında, 2 lig ile 3. ligde oynayan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata sayıları ortalaması (1,53) 3. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata sayıları ortalamasından (2,13) anlamlı şekilde düşüktür.

Tablo 4.11. Kadın futbolcuların lige göre stroop testi hata düzeltme sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Düzeltme Sayısı	Lig	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	1. Lig	81	0.05	0.21	0.35
	2. Lig	123	0.02	0.12	
	3. Lig	85	0.02	0.15	
Bölüm 2	1. Lig	81	0.10	0.30	0.35
	2. Lig	123	0.15	0.35	
	3. Lig	85	0.18	0.38	
Bölüm 3	1. Lig	81	0.48	0.80	0.00
	2. Lig	123	0.21	0.64	
	3. Lig	85	0.47	0.76	
Bölüm 4	1. Lig	81	0.52	0.77	0.75
	2. Lig	123	0.40	0.61	
	3. Lig	85	0.42	0.66	
Bölüm 5	1. Lig	81	1.54	1.74	0.00
	2. Lig	123	1.14	1.14	
	3. Lig	85	1.74	1.29	

Kadın futbolcuların oynadıkları lig değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 3 ve Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 3 ve Bölüm 5 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 3 hata düzeltme sayılarında, 2. ligde oynayan kadın futbolcular ile 1. lig ve 3. ligde oynayan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,21), 1.lig (0,48) ve 3. ligde (0,47) oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 düzeltme hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde düşüktür.

Bölüm 5 hata düzeltme sayılarında, 2 lig ile 3. ligde oynayan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayıları ortalaması (1,14) 3. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayıları ortalamasından (1,74) anlamlı şekilde düşüktür.

Tablo 4.12. Kadın futbolcuların aktif spor yılına göre stroop testi bitirme sürelerinin karşılaştırılmasına ilişkin anova sonuçları

Bitirme Süresi (sn)	Spor Yılı	n	Ort.	Ss	F	p
Bölüm 1	5 yıl ve altı	76	7.08	1.41	1.35	0.25
	6-10 yıl	147	7.21	1.13		
	11-15 yıl	51	7.27	1.14		
	16 yıl ve üzeri	15	6.62	0.82		
Bölüm 2	5 yıl ve altı	76	7.46	1.88	1.77	0.15
	6-10 yıl	147	7.66	1.74		
	11-15 yıl	51	7.61	1.47		
	16 yıl ve üzeri	15	6.62	1.20		
Bölüm 3	5 yıl ve altı	76	10.44	2.16	1.50	0.21
	6-10 yıl	147	10.13	1.92		
	11-15 yıl	51	9.91	1.45		
	16 yıl ve üzeri	15	9.47	1.18		
Bölüm 4	5 yıl ve altı	76	13.33	2.56	2.07	0.10
	6-10 yıl	147	12.80	2.78		
	11-15 yıl	51	12.41	2.64		
	16 yıl ve üzeri	15	11.80	1.22		
Bölüm 5	5 yıl ve altı	76	20.05	5.72	1.40	0.24
	6-10 yıl	147	18.64	4.70		
	11-15 yıl	51	19.55	5.22		
	16 yıl ve üzeri	15	18.83	5.29		

Kadın futbolcuların aktif spor yılı değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3, Bölüm 4 ve Bölüm 5 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.13. Kadın futbolcuların aktif spor yılına göre stroop testi hata sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Sayısı	Spor Yılı	n	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	5 yıl ve altı	76	0.00	0.00	1.00
	6-10 yıl	147	0.00	0.00	
	11-15 yıl	51	0.00	0.00	
	16 yıl ve üzeri	15	0.00	0.00	
Bölüm 2	5 yıl ve altı	76	0.14	0.39	0.25
	6-10 yıl	147	0.20	0.45	
	11-15 yıl	51	0.18	0.38	
	16 yıl ve üzeri	15	0.00	0.00	
Bölüm 3	5 yıl ve altı	76	0.63	1.00	0.34
	6-10 yıl	147	0.41	0.73	
	11-15 yıl	51	0.43	0.96	
	16 yıl ve üzeri	15	0.47	0.74	
Bölüm 4	5 yıl ve altı	76	0.79	0.89	0.02
	6-10 yıl	147	0.50	0.67	
	11-15 yıl	51	0.37	0.69	
	16 yıl ve üzeri	15	0.53	0.74	
Bölüm 5	5 yıl ve altı	76	2.03	1.57	0.11
	6-10 yıl	147	1.69	1.48	
	11-15 yıl	51	1.94	1.44	
	16 yıl ve üzeri	15	1.20	0.94	

Kadın futbolcuların aktif spor yılı değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 4 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3 ve Bölüm 5 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 4 hata sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 4 hata sayılarında, aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcular ile aktif spor yılı 11-15 yıl olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalaması (0,79), aktif spor yılı 11-15 yıl olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalamasından (0,37) anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.14. Kadın futbolcuların aktif spor yılına göre stroop testi hata sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin kruskal-wallis testi sonuçları

Hata Düzeltme Sayısı	Spor Yılı	N	Ort.	Ss	p
Bölüm 1	5 yıl ve altı	76	0.03	0.16	0.09
	6-10 yıl	147	0.01	0.11	
	11-15 yıl	51	0.08	0.27	
	16 yıl ve üzeri	15	0.00	.000	
Bölüm 2	5 yıl ve altı	76	0.12	0.32	0.31
	6-10 yıl	147	0.16	0.36	
	11-15 yıl	51	0.18	0.38	
	16 yıl ve üzeri	15	0.00	0.00	
Bölüm 3	5 yıl ve altı	76	0.50	0.82	0.06
	6-10 yıl	147	0.34	0.66	
	11-15 yıl	51	0.31	0.86	
	16 yıl ve üzeri	15	0.07	0.25	
Bölüm 4	5 yıl ve altı	76	0.71	0.86	0.00
	6-10 yıl	147	0.36	0.52	
	11-15 yıl	51	0.25	0.65	
	16 yıl ve üzeri	15	0.47	0.64	
Bölüm 5	5 yıl ve altı	76	1.51	1.41	0.02
	6-10 yıl	147	1.38	1.35	
	11-15 yıl	51	1.71	1.55	
	16 yıl ve üzeri	15	0.53	0.64	

Kadın futbolcuların aktif spor yılı değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 4 ve Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı ($p < 0,05$); Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 hata sayılarının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı ($p > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 4 ve Bölüm 5 hata düzeltme sayılarında tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesinde ikili karşılaştırmalardan yararlanılmıştır. İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 4 hata sayılarında, aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcular ile aktif spor yılı 11-15 yıl ve 6-10 yıl olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,71), aktif spor yılı 11-15 yıl (0,25) ve 6-10 yıl (0,36) Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir.

Bölüm 5 hata düzeltme sayılarında, aktif spor yılı 16 yıl ve üzeri olan kadın futbolcular ile aktif spor yılı 5 yıl ve altı ve 11-15 yıl olan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aktif spor yılı 16 yıl ve üzeri olan

kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,53), aktif spor yılı 5 yıl ve altı (1,51) ve 11-15 yıl (1,71) olan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde düşüktür.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Sportif faaliyetler sırasında, sporcunun dikkat düzeyi, başarıya katkı sağlayan önemli faktörlerden birisidir.

Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı Kadınlar Futbol liglerinde mücadele eden Lisanslı kadın futbolcuların odaklanmış dikkat becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmaya;

81'i (%28) 1. Lig, 123'ü (%42,6) 2. Lig ve 85'i (%29,4) 3. Ligde olmak üzere toplam 289 kadın futbolcu katılmıştır.

Kadın futbolcuların 145'i (%50,2) 18-21, 97'si (%33,6) 22-25, 47'si (%16,3) 26-29 yaşındadır.

Kadın futbolcuların 128'inin (%44,3) eğitim durumu lise, 47'sinin (%16,3) ön lisans ve 114'ünün (%39,4) lisanslıdır.

Kadın futbolcuların 76'sının (%26,3) aktif spor yılı 5 yıl ve altı, 147'sinin (%50,9) 6-10 yıl, 51'inin (%17,6) 11-15 yıl, 15'inin (%5,2) 16 yıl ve üzeridir.

Sporda Stroop dikkat testinin uygulanması ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, spor alanında stroop dikkat testi ile ilgili yapılan araştırmaların az olduğu dikkat çekmektedir.

Yalçiner (2021) 18-26 yaş grupları arasında en az 3 yıl lisanslı olan bireysel ve takım sporcularının motor imgeleme yeteneklerini prefrontal korteks aktivitesi ve dikkat değişkenleri açısından incelemiştir. Yalçiner (2021) tarafından yapılan araştırmada sonuç olarak takım sporcusu kategorisinde yer alan kadın sporcunun stroop dikkat testindeki ortalama skorlarının 94.66 (SS=22.98) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu araştırmada Kadın futbolcuların aktif spor yılı değişkenine göre Stroop Testi Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3, Bölüm 4 ve Bölüm 5 bitirme sürelerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$). Elde edilen bulgular bu açıdan incelendiğinde yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular ile Yalçiner (2021) tarafından ulaşılan sonuçlar benzerlik göstermemektedir.

Akın (2016) 2015-2016 yılları arasında Türkiye Basketbol Federasyonuna bağlı 1. Liginde mücadele eden 570 kadın basketbolcunun odaklanmış dikkat becerilerini bazı değişkenler açısından incelemiştir ve sonuç olarak; kadın basketbolcuların kart okuma süreleri ve hata yapma sayılarının Kart 1'den Kart 5'e doğru artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu araştırmada kadın futbolcuların bölüm bitirme süreleri Bölüm 1'den Bölüm 5'e doğru artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular bu açıdan incelendiğinde Akın (2016) tarafından ulaşılan araştırma sonuçları ile yapılan bu araştırma elde edilen bulgular benzerlik göstermektedir.

Chang ve arkadaşlarının (2012) yaşlı popülasyonda yaptığı bir çalışmada iki gruptan biri 25 dakika hafif-orta şiddetli aerobik egzersiz yapıp diğer grup kitap okumuştur. Stroop testleri egzersizden ve kitap okuma seansından önce ve 15 dakika sonra değerlendirilen katılımcıların egzersiz sonrasında Stroop testinin tüm komponentlerinde gelişme saptanmıştır. Benzer şekilde Chu ve arkadaşlarının (2015) yaşlı popülasyonda yaptığı çalışmada 25 dakika orta şiddetli aerobik egzersizden 5 dakika sonra değerlendirilen Stroop testinin ölçülen tüm komponentlerde anlamlı bir iyileşme sağlandığını gözlemlemiştir.

Yanagisawa ve arkadaşlarının (2010). 19-24 yaş aralığında 20 katılımcıyı dahil ettikleri bir çalışmada bir gruba VO2max'ın %50'sinde 25 dakika egzersiz yaptırdıktan sonra Stroop testi performanslarını değerlendirmiştir. Stroop testinde kontrol grubuna göre anlamlı olarak daha iyi sonuçlar alınmıştır.

Literatürde egzersiz ve Stroop testi performansının araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde, çoğunda (Hydo ve ark., 2012; Abe ve ark., 2018; Johnson ve ark., 2016; McMorris ve ark., 2011) daha üst seviye fonksiyonlardan olan renkli kelimelerin rengini söyleme yeteneği ile birlikte testin diğer komponentleri de gelişirken, Hyodo ve arkadaşlarının (2012) yaptığı çalışmada bu fonksiyon gelişmesine rağmen daha temel fonksiyonlardan olan renkli kelimeleri okuma hızında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu durum, egzersizin daha zor ve komplike kognitif fonksiyonları etkilemeye daha eğilimli olduğunu düşündürmüştür.

Katılımcılarının yaş ortalamasının 20 olduğu bir çalışmada 8 kez 20'şer saniye yüksek şiddetli egzersiz yapan üniversite öğrencilerinin, egzersizden sonra seçici

dikkatinin belirgin olarak arttığı ancak derste anlatılanların sorgulandığı sınavda herhangi anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür (Walsh ve ark., 2018). Adolesanlarda yapılan bir çalışmada 44 katılımcı 3 gruba ayrılarak bir gruba hafif tempo zumba, bir gruba yüksek tempo zumba yaptırılmış, son grup ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Egzersiz öncesinde ve sonrasında Stroop test performansları değerlendirilen katılımcılardan sadece yüksek tempo zumba yapan gruptakiler anlamlı olarak daha iyi sonuçlar çıkarmışlardır (Peruyero ve ark., 2017).

Demir (2015) Futbol hakemlerinin odaklanmış dikkat becerileri ile reaksiyon becerilerini karşılaştırdığı çalışmasında futbol hakemlerinin odaklanmış dikkat becerilerinde kartları okuma sürelerini 1.Bölüm ortalama bitirme süreleri; 7.29 ± 1.03 sn, 2.Bölüm ortalama bitirme süreleri; 8.00 ± 1.44 sn, 3.Bölüm ortalama bitirme süreleri; 9.78 ± 1.36 sn, 4.Bölüm ortalama bitirme süreleri; 12.94 ± 2.18 sn, 5.Bölüm ortalama bitirme süreleri; 23.21 ± 3.35 sn olarak bulmuştur. Yapılan bu araştırmada 22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalaması (7,44), 18-21 yaş (7,05) ve 26-29 yaş (6,92) kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular bu açıdan incelendiğinde Demir (2015) tarafından ulaşılan araştırma sonuçları ile yapılan bu araştırma elde edilen bulgular benzerlik göstermemektedir.

Kadınlar Futbol liglerinde mücadele eden Lisanslı kadın futbolcuların odaklanmış dikkat becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada sonuç olarak;

Kadın futbolcuların bölüm bitirme süreleri Bölüm 1'den Bölüm 5'e doğru artış göstermiştir ($\bar{X}_1 = 7,16$; $\bar{X}_2 = 7,55$; $\bar{X}_3 = 10,14$; $\bar{X}_4 = 12,82$; $\bar{X}_5 = 19,18$). Ayrıca hata sayısı ve hata düzeltme sayısı benzer şekilde Bölüm 1'den Bölüm 5'e doğru artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalaması (7,44), 18-21 yaş (7,05) ve 26-29 yaş (6,92) kadın futbolcuların Bölüm 1 bitirme sürelerinin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,30), 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamasından (0,43) anlamlı

şekilde düşük sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 4 hata sayılarında, 18-21 yaş kadın futbolcular ile 22-25 yaş ve 26-29 yaş kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalaması (0,75), 22-25 yaş (0,32) ve 26-29 yaş (0,45) kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

22-25 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,00), 26-29 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,09) anlamlı şekilde düşük sonucuna ulaşılmıştır.

18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,48), 26-29 yaş kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından (0,17) anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

18-21 yaş kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,63), 22-25 yaş (0,22) ve 26-29 yaş (0,32) kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 4 bitirme sürelerinin ortalaması (13,38), eğitim durumu ön lisans olan (12,12) ve lisans olan (12,47) kadın futbolcuların Bölüm 4 bitirme sürelerinin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 5 bitirme sürelerinin ortalaması (20,18) eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 5 bitirme sürelerinin ortalamasından (17,49) anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 2 hata sayılarının ortalaması (0,10), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 2 hata sayılarının ortalamasından (0,25) anlamlı şekilde düşük sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,63), eğitim durumu ön lisans (0,28) ve lisans (0,38) olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu 3n lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 1 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,11), eğitim durumu lise (0,02) ve lisans (0,00) olan kadın futbolcuların Bölüm 1 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,25), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,51) anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim durumu lisans olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,32), eğitim durumu lise olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamasından (0,58) anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkili karşılaştırmalardan elde edilen sonuçlara göre Bölüm 3 hata sayılarında, 2. ligde oynayan kadın futbolcular ile 1. lig ve 3. ligde oynayan kadın futbolcular arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalaması (0,33), 1.lig (0,58) ve 3. ligde (0,59) oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata sayıları ortalaması (1,53) 3. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata sayıları ortalamasından (2,13) anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,21), 1.lig (0,48) ve 3. ligde (0,47) oynayan kadın futbolcuların Bölüm 3 düzeltme hata sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayıları ortalaması (1,14) 3. ligde oynayan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayıları ortalamasından (1,74) anlamlı şekilde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının

ortalaması (0,79), aktif spor yılı 11-15 yıl olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata sayılarının ortalamasından (0,37) anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aktif spor yılı 5 yıl ve altı olan kadın futbolcuların Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,71), aktif spor yılı 11-15 yıl (0,25) ve 6-10 yıl (0,36) Bölüm 4 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aktif spor yılı 16 yıl ve üzeri olan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının ortalaması (0,53), aktif spor yılı 5 yıl ve altı (1,51) ve 11-15 yıl (1,71) olan kadın futbolcuların Bölüm 5 hata düzeltme sayılarının ortalamalarından düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6.ÖNERİLER

Yapılan bu araştırma ile ilgili öneriler şu şekildedir:

1. Araştırmanın örneklem grubu genişletilerek, daha büyük örneklem gruplarına strop dikkat tesinin uygulanması önerilmektedir.

2. Stroop dikkat testi ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde sporculara uygulanan strop dikkat testini ile ilgili yapılan araştırmala sayılarının az olduğu dikkat çekmektedir. Bu amaçla, diğer spor branşlarına da stroop dikkat testinin uygulanması önerilmektedir.

3. Odaklanmış dikkat becerileri gerektiren sporda, sporcuların dikkat becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

4. Sporcuların odaklanmış dikkat becerilerini etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdullah, M. R., Musa, R.M., Maliki, A.B.H.M., Suppiah, P. K. and Kosni, N. A. (2016) Relationship of physical characteristics, mastery and readiness to perform with position of elite soccer player. *International Journal of Advanced Engineering and Applied Sciences*, 1(1), 8-11.
- Abernethy, B. (1993). Attention. In, RN Singer, M. Murphey, & LK Tennant (Eds.) Handbook of research on sport psychology (pp. 127-170).
- Abe, T., Fujii, K., Hyodo, K., Kitano, N. and Okura, T. (2018). *Effects of acute exercise in the sitting position on executive function evaluated by the Stroop task in healthy older adults. Journal of physical therapy science*, 30(4), 609-613.
- Akın, S. (2016). *Elit Düzey Kadın Basketbolcularda Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Apaydın, N. (2020). *Kadın Futbolcularda Alt Ekstremitte Kas Kuvveti, Dikey Sıçrama Ve Anaerobik Güç Parametreleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ordu.
- Arı, R., Üre, Ö. ve Yılmaz, H. (1999). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Eğitimin Psikolojik Temelleri*, 2. Baskı, Konya: Mikro yayınları.
- Arslan, B. (2012). *Türkiye’de kadın futbolcu profili*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Asan, R. (2011). *Sekiz Haftalık Masa Tenisi Egzersizinin 9-13 Yaş Arası Çocuklarda Dikkat Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.
- Aydın, A. (1999). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, A. (2001). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: alfa yayınları.
- Ayran, T. (2006). *Futbol Oyun Kurallarının ve Taktiklerinin Tarihsel Gelişimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Baddeley, A.D. (1990) *Human Memory: Theory and Practice*. London: Erlbaum Ass.
- Baddeley A. D. (1997). *Human memory: Theory and practice*. Psychology Press.
- Banich, M. T. (1997) *Attention, and Neuropsychology the Neural Bases of Mental Function*, Houghton Mifflin Company, Boston.
- Barkley, R.A. (1997). Davranışsal engelleme, sürekli dikkat ve yürütücü işlevler: birleştirici bir DEHB teorisi oluşturmak. *Psikolojik Bülten*, 121(1), 65-94.
- Başer E. (1996). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*. Ankara: Bağrgan Yayın Evi.
- Baylan V. (1996). Futbol. *Hacettepe Üniversitesi Bilim Teknoloji Dergisi*, 3(4):1
- Bear, M., Connors, B. and Paradios, M. (1996). The diffuse modularory system of the brain In:

Neuroscience exploring the brain.

Benzer, A. (2010). Türk futbol dili. *Journal of Language and Linguistic Studies*;6(2), 88-103.

Bhasin, H. (2019). <https://www.marketing91.com>. Adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi 27.04.2021.

Biçer, Y. ve Aysan, H. A. (2008). Mental Konsantrasyon Çalışmalarının Bilek Güreşi Erkek Sporcularının Reaksiyon Zamanlarına Etkisi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 147-153.

Boutcher, S. H. (1992). *Attention and athletic performance: an integrated approach. Advances in Sport Psychology*, Champaign, IL: Human Kinetics Publishers.

Bozkurt, İ. (2013). *Stroop Testi Uygulama Yönergesi*, www.onlineterapiler.com Adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi 27.04.2021.

Brieckamp, R. and Zillmer, E. (1998). *The d2 test of attention*. Seattle, Washington: Hogrefe & Huber Publishers.

Broadbent, D. E. (1958). *Perception and communication*. Pergamon.

Bronkhorst, A. W. (2000). The cocktail party phenomenon: A review of research on speech intelligibility in multiple-talker conditions. *Acta Acustica United with Acustica*, 86(1), 117-128.

Burke, D. M. and Light, L. L. (1981). Memory and aging: The role of retrieval processes. *Psychological bulletin*, 90(3), 513.

Çağlar E., Koruç Z. (2006). Dikkat testinin sporcularda güvenilirliği ve geçerliliği, *Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 58-80.

Cattell, J. M. (1886). *The time it takes to see and name objects*. *Mind*, 11(41), 63-65.

Chang, Y. K., Labban, J. D., Gapin, J. I., and Etnier, J. L. (2012). The effects of acute exercise on cognitive performance: a meta-analysis. *Brain research*, 1453, 87-101.

Cherry, E. C. (1953). Some experiments on the recognition of speech, with one and with two ears. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 25(5), 975-979.

Chu, C. H., Chen, A. G., Hung, T. M., Wang, C. C. and Chang, Y. K. (2015). Exercise and fitness modulate cognitive function in older adults. *Psychology and Aging*, 30(4), 842.

Corbetta, M. (1998). Frontoparietal cortical networks for directing attention and the eye to visual locations: identical, independent, or overlapping neural systems? *Proc Natl Acad Sci USA*, 95: p. 831.

Demir, B. (2015). *Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinin Odaklanmış Dikkat Becerileri ile Reaksiyon Sürelerinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Desimone, R. and Duncan, J. (1995). Neural mechanisms of selective visual attention. *Annual Review of Neuroscience*, 18, 193-222.

Deutsch, J. A. and Deutsch, D. (1963). Attention: Some theoretical considerations. *Psychological Review*, 93, 283-321.

Dewey, D., Brawley, L. R. and Allard, F. (1989): Do the TAIS Attentional-Style Scales Predict How Visual Information is Processed. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 11: 171-186.

Dizdar, Y. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinde Dikkat ve Ritim Becerisinin Teniste Oyun Beceri Seviyesinin Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi,

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Eğitimi Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.

Doğan, S., Öncü, B., Varol Saraçoğlu, G. ve Küçükgöncü, S. (2009). Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu kendi bildirim ölçeği (ASRS-v1. 1): Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10(2), 77-87.

Doğutepe, D.E. ve Karakaş, S. (2008). Nöropsikolojik dikkat testleri arasındaki ilişkilerin modellenmesi. *Bulletin of Clinical Pharmacology*, 18, 31-4

Ellis, H. C. ve Hunt, R. R. (1993). *Fundamentals of cognitive psychology*. Brown & Benchmark/Wm. C. Brown Publ.

FIFA. 'Futbol tarihi, (2016). Erişim Adresi: https://tr.wikipedia.org/wiki/Futbol_tarihi, Erişim Tarihi: 26.04.2020

FIFA. From Honeyball to Houghton. <https://www.fifa.com/womens-football/news/from-honeyball-houghton-2204023>. Adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi 24.04.2021.

Freides, D. (2000). Attention and its Disorders. Developmental Disorders: a neuropsychological approach, *Blackwell Publisher*, Oxford, 160-192.

Gaddes, W.H. and Edgell, D. (1994). *Learning disabilities and brain function: A neuropsychological approach*. New York: Springer -Verla.

Glaser, W. R. and Glaser, M. O. (1989). Context effects in stroop-like word and picture processing. *Journal of Experimental Psychology: General*, 118(1), 13.

Göktepe, M. (2008). *Türkiye'deki Bayan Futbolcuların Sosyo-Ekonomik Durumları ve Futbol Branşına Yönelme Nedenleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Göktepe, M. M. (2019). *Kadın Futbolculara Uygulanan Proprioseptif Egzersiz Programının, Denge, Proprioseptif Duyu Ve Fonksiyonel Performans Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Gövsa, İ.A. (1940). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Maarif Matbaası.

Günay, M. ve Yüce, A. (2008). *Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Günay, Ş., Savran, C. ve Aksoy, U. M. (2005). Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite ölçeğinin (adult add/adhd dsm iv-based diagnostic screening and rating scale) dilsel eşdeğerlilik, geçerlik güvenilirlik ve norm çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 21, ss.133-150

Güneş, E. (2004). *Dikkat Mekanizmaları*. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 57(02).

Gür, Y. (2016). *İşitme engelli sporcuların sürekli dikkat becerilerinin sporcu olmayanlarla karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Halpern J. (2008). "Balls and Blood." *Sports Illustrated*. Erişim Adresi: <https://www.si.com/vault/2008/08/04/105718212/balls-and-blood>, Erişim Tarihi: 20.04.2021.

Hansen, M. S., Dieckmann, B., Jensen, K. ve Jakobsen, B. W. (2000). The reliability of balance tests performed on the kinesthetic ability trainer. *Knee surgery, sports traumatology, arthroscopy*, 8(3), 180-185.

Hardy, L. and Nelson D. (1988). Self-Regulation Training in Sport and Work. *Ergonomics*. 31(11):

1573- 158 46).

Heaton, R.K., Chelune, G.J., Talley, J.L., Kay, G.G. and Curtis, G. (1993). *Wisconsin Card Sorting Test (WCST). Manual revised and expanded*. Odessa: Psychological Assessment Resources Inc.

Heilman, K. M. (1998). *Attentional Asymmetries*. Ed. Davidson RJ ve Hugdahl K, Brain Asymmetry, Cambridge: The MIT Press, Cambridge.

Hunt, R. R. and Ellis, H. C. (2004). *Fundamentals of cognitive psychology*. McGraw-Hill.

Hyodo, K., Dan, I., Suwabe, K., Kyutoku, Y., Yamada, Y., Akahori, M., and Soya, H. (2012). Acute moderate exercise enhances compensatory brain activation in older adults. *Neurobiology of aging*, 33(11), 2621-2632.

İkizler, C. ve Özcan A.O. (1994). *Uygulamalı spor psikolojisi*. İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım.

İmamoğlu A. (2014). *Bayan Futbolcularda 8 Haftalık Hazırlık Çalışmalarının Bazı Biyomotorik ve Fizyolojik Özellikler Üzerine Etkisinin Araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Johnson, L., Addamo, P. K., Raj, I. S., Borkoles, E., Wyckelsma, V., Cyarto, E. and Polman, R. C. (2016). An acute bout of exercise improves the cognitive performance of older adults. *Journal of aging and physical activity*, 24(4), 591-598.

Kahraman, M. Z. (2020). *Kadın Futbolcularda Yoğun İnterval Antrenman Programının Lipid Peroksidasyonu Ve Bazı Antioksidan Aktiviteler Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzurum.

Karaduman, B. D. (2004). *Dikkat toplama eğitim programının ilköğretim 4 ve 5 sınıf öğrencilerinin dikkat toplama düzeyi, benlik algısı ve başarı düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karakaş, S. (1997). Yüksek ve Düşük Dikkat Performansı Gösteren Bireylerin Olay-İlişkili Potansiyel ve Gamma Tepkileri. *Klinik Psikiyatri*, 5:169-176.

Kidd, B. (2013). "Sports and masculinity", *Sport in Society*. 16(4):64.

Kiriş, N. Karakaş, S. (2004). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun zekâ testlerinden ve ilgili diğer nöropsikolojik araçlardan yordanabilirliği. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7(3), 139-152.

Kolb, B. and Winshaw IQ. (1996). *Attention, Imagery, and Conscionsness. Fundamentals of Human Neuropsychology*. New York: W.H. Freeman and Company.

Korkmaz, B. (2000). *Pediatric davranış nörolojisi*. İstanbul: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları.

Korkusuz, S. (2019). *Fiziksel Etkinlik ve Dikkat Eğitimi Uygulamalarının Zihinsel Engelli Öğrencilerin Motor Beceri, Görsel Bellek, Algı ve Dikkat Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı, Uşak.

Kunz M. (2007). *Big count: 265 million playing football*. FIFA Magazine. s:10-15.

Kurt, A. H. (2020). *Genç Futbolcuların Dikkat Özellikleri İle Çeviklik Sürat Ve Teknik İndeks Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Adana.

Lezak, M. (1995). *Neuro psychological Assessment*, Oxford University Press,USA,

MacLeod, C. M. (1992). The Stroop task: The " gold standard" of attentional measures. *Journal of Experimental Psychology: General*, 121(1), 12.

Mesulam, M. M. (2004). *Dikkat Şebekeleri. Konfüzyonel Durumlar ve İhmal Sendromları: Davranışsal ve Kognitif Nörolojinin İlkeleri*. İstanbul.

Milliyet. Spor festivali bugün Mithatpaşa'da yapılıyor (10 Temmuz 1955). <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1955/07/10>. Adresinden Alınmıştır. Erişim tarihi: 26.04.2021.

Milliyet Spor festivali dün yapıldı. (5 Temmuz 1954).

<http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1954/07/5>. Adresinden Alınmıştır. Erişim tarihi: 26.04.2021.

McMorris, T., Sproule, J., Turner, A. and Hale, B. J. (2011). Acute, intermediate intensity exercise, and speed and accuracy in working memory tasks: a meta-analytical comparison of effects. *Physiology & behavior*, 102(3-4), 421-428.

Nideffer R. M. (1993). *Concentration and attention control training*. In: J.M. Williams (Ed.), *Applied Sport Psychology Personal Growth to Peak Performance*, California: Mayfield Publishing Company. p. 243-261.

Njikiktjen, C. (1988). *Pediatric behavioural neurology*, Vol. 1: Clinical principles. Suyi Publicaties.

Oğuz, M. (2020). *Psikotik Bozukluk Tanisi Alan Hastalar İle Sağlıklı Olan Bireylerin Bilgisayar Ortamındaki Wisconsin Kart Eşleme Testi Skorları İle Manuel Test Performansları Arasındaki Farkın İncelenmesi*. Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Tıp Fakültesi,

Öncü, B., Ölmez, Ş. ve Şentürk, V. (2005). Wender-Utah Derecelendirme Ölçeği Türkçe Formunun Erişkin Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu'nda Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(4), 252-259.

Önver M. (2002). *Dünyada ve Türkiye'de Bayan Futbolunun Gelişimi ve Türkiye'de Bayan Futbolunun Psiko-Sosyal Boyutu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Özcan, M. (2018). *İlkokul öğrencilerinin dikkat durumlarının incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Özerkan, N. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar*. Ankara: Nobel Yayın.

Özsoy, S. (2008). Türk Spor Medyasında Kadın. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19 (4), 201-219.

Parasuraman R. (2000). *Issues and Prospects*. Ed. Parasuraman R, the Attentive Brain Cambridge, MA: MIT Press.

Parasuraman, R. (Ed.). (2000). *The Attentive Brain*. Mit Press.

Pardo, J. V., Pardo, P. J., Janer, K. W. and Raichle, M. E. (1990). The anterior cingulate cortex mediates processing selection in the Stroop attentional conflict paradigm. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 87(1), 256-259.

Peruyero, F., Zapata, J., Pastor, D. and Cervelló, E. (2017). The acute effects of exercise intensity on inhibitory cognitive control in adolescents. *Frontiers in psychology*, 8, 921.

Pfister, G. (2010). "Avrupa perspektifinden toplumsal cinsiyet ve spora ilişkin gelişmeler ve mevcut sorunlara bir bakış" (T. Göbekçin, Çev.). İçinde İ. Hacisoftaoğlu, F. Akcan & N. Bulgu (Editörler), *Oyunun ötesinde* (s. 182). Ankara: NotaBene Yayınları.

Pfister, G. (2015). "Sports women in the German popular press: a study carried out in the context of the 2011 Women's Football World Cup", *Soccer & Society*.16 (5- 6):56.

Posner, M. I. and Rothbart, M. K. (1998). Attention, self-regulation and consciousness. *Philosophical*

- Transactions of the Royal Society of London. *Biological Sciences*, 353(1377), 1915-1927.
- Ratmatpenah, M.A. (1997). *Critical Look at the Quality of Our Soccer Officials*, Central Methodist college.
- Reilly, T. ve Williams, A.M. (2003). *Science and Soccer*. 2nd ed. London: Routledge.
- Renk, M. (2019). *10-13 Yaş Grubu Çocuklarda Oyunsal Etkinliklerin Dikkat Gelişimine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ve Anabilim Dalı, Niğde.
- Reyhan, Ş.G. (2019). *Masa Tenisi Sporcularının Dikkat Becerilerinin Sedanterlerle Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Robbins, T. W. and Everitt, B. J. (1995). *Arousal systems and attention*. In M. S. Gazzaniga (Ed.), *the cognitive neurosciences* (p. 703–720). The MIT Press.
- Rutledge, R. (2000). *The Best of the Best in Soccer: Revised Edition*. First Avenue Editions.
- Şahin, Ö. (2019). *Çocuklarda Badminton Antrenmanlarının Dikkat Düzeyi Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Niğde.
- Salman, F. (2021). *Dikkat Ağları Modelinin Rekabet Kurami, Temsil Düzeyi Ve Yaş Değişkenleri Açısından İncelenmesi: Fmri Destekli Bir Çalışma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji Bilim Dalı, Ankara.
- Sawe, B. E. (2018). *The Most Popular Sports in the World*. WorldAtlas.
- Sergeant J. (1996) *a theory of attention: An information processing perspective*. *Attention, Memory and Executive Function*, GR Lyon, NA Krasnegor (Ed), Baltimore, MD: Brooks, s.57-69.
- Singer, R.N., Cauraugh, J.H., Tennant, L.K., Murphey, M., Chen, D. ve Lidor, R. (1991). Attention and distractors: Considerations for enhancing sport performances. *Int J Sport Psychol*, 22, 95-114.
- Soysal, Ş. Yalçın, K. ve Can H. (2008). Bilişsel psikoloji kapsamında yer alan dikkat teorileri, *new symposium journal*, cilt 46, sayı 1
- Spreen, O. and Strauss, E. (1998). *A compendium of neuropsychological test* (2. baskı). New York: Oxford University Press.
- Stroop, J. R. (1935). Studies of interference in serial verbal reactions. *Journal of Experimental Psychology*, 18(6), 643.
- Sunar, C. (2019). *Anaokulu Çocuklarında Görsel Algı Gelişimini Destekleyici Trampolin Ve Hareket Eğitimi Programlarının Dikkat Ve Görsel Algı Gelişimine Etkisinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tetik B. (2015). *İnternet bağımlılığı ile dikkat süreçleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TFF (2016). <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=341&ftxtID=25672> Adresinden alınmıştır. Erişim tarihi: 26.04.2021.
- Treisman, A. M. (1960). Contextual cues in selective listening. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*, 12, 242-248.

Treisman, A. M. and Gelade, G. (1980). A feature-integration theory of attention. *Cognitive Psychology*, 12(1), 97-136.

Turgut, A. (2019). *Kadın Futbolcularda Baskın Bacağın Yön Değiştirme Performansına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

Türkiye Futbol Federasyonu (2012). Kadın Futbolu. İstanbul.

Vanderhasselt, M. A., De Raedt, R. and Baeken, C. (2009). Dorsolateral prefrontal cortex and Stroop performance: tackling the lateralization. *Psychonomic Bulletin & Review*, 16(3), 609-612.

Walsh, J. J., Dunlap, C., Miranda, J., Thorp, D. B., Kimmerly, D. S., Tschakovsky, M. and Gurd, B. J. (2018). Brief, high-intensity interval exercise improves selective attention in university students. *International Journal of Exercise Science*, 11(5), 152-167.

Wood, N. L. ve Cowan, N. (1995). The cocktail party phenomenon revisited: Attention and memory in the classic selective listening procedure. *Journal of Experimental Psychology: General*, 124(3), 243.

Yalçın, S. (2021). *Bireysel ve Takım Sporcularının Motor İmgeleme Yeteneklerinin Prefrontal Korteks Aktivitesi ve Dikkat Değişkenleri İle İncelenmesi*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket ve Antrenman Bilim Dalı, Antalya.

Yanagisawa, H., Dan, I., Tsuzuki, D., Kato, M., Okamoto, M., Kyutoku, Y. and Soya, H. (2010). Acute moderate exercise elicits increased dorsolateral prefrontal activation and improves cognitive performance with Stroop test. *Neuroimage*, 50(4), 1702-1710.

Yapıcı, E. (2019). *Hemşball Oyun Becerilerinin Ortaokul Öğrencilerinin Dikkat Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yarimoğlu, Ş.I. (2020). *Stroop Etkisinde Seçici Dikkat Ve Dikkat Eksikliği - Eeg Frekans Bantlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Nörobilim Anabilim Dalı, İstanbul.

Yaycı, L. (2013). D2 dikkat testinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 3, 43-80.

Yıldırım, Ö. (2019). *Futbolda 13-15 Yaş Sporculara Uygulanan Kinetik Beyin Egzersizlerinin Dikkat, Denge Ve Futbol Tekniği Üzerine Etkisinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Burdur.

Yıldız M, Çetinkaya E. (2017). The relationship between good readers attention, reading fluency and reading comprehension. *Universal Journal of Educational Research*, 5(3): 366-371.

Yönel, M. (2019). *Dart Sporunun Dikkat Düzeyine Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bedne Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Bartın.

<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/00000016/Ligler/Statuler/2015-2016-Kadin-Ligleri-Statusu.pdf> (10.03.2021)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Esra AKBAŞ
Doğum Tarihi	
Doğum Yeri	
Medeni Hali	
Uyruğu	
Adres	
Tel No	
E-posta	
Eğitim	
Lise	
Lisans	
Yüksek Lisans	

EKLER

	<u>Sayfa No</u>
EK 1. Etik Kurul Kararı	62
EK 2. Demografik Bilgi Formu	65
EK 3. Stroop Testi TBAG Formu.....	66
EK 4. 1. Kart.....	67
EK 5. 2. Kart.....	68
EK 6. 3. Kart.....	69
EK 7. 4. Kart.....	70
EK 8. 5. Kart.....	71

EK 1. ETİK KURUL KARARI

Evrak Tarih ve Sayısı: 05/06/2020-E.21836

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 94025189-050.03-
Konu : Etik Kurul Karar Formu

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Nahit ÖZDAYI
Öğretim Üyesi

İlgi : 11/05/2020 tarihli ve 94613944/100/19713 sayılı yazı.

"Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmanız hakkında Etik Kurulumuzun bilimsel ve etik yönden oluşturduğu görüş ekteki karar formunda belirtilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Fuat EREL
Başkan

Ek :
Karar formu

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	"Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi"
-----------------------	---

ETİK KURULU BİLGİLERİ	ETİK KURULUN ADI	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
	AÇIK ADRESİ:	Çağrı Yerleşkesi Uşak Yolu Çzari, 10145 BALIKESİR
	TELEFON	266 612 34 61-6707
	FAKS	
	E-POSTA	baekliniketik@gmail.com

BAŞVURU BİLGİLERİ	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Dr.Öğr.Üyesi Nahit ÖZDAYI			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Antrenörlük Eğitimi Bölümü			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ VARSA İDARİ SORUMLU UNVANI/ADI/SOYADI	BALIKESİR			
	DESTEKLEYİCİ				
	PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ UNVANI/ADI/SOYADI (TÜBİTAK v.b. gibi kaynaklardan destek alanlar için)				
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ				
	ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐		
		FAZ 2	☐		
		FAZ 3	☐		
		FAZ 4	☐		
Gözlemsel ilaç çalışması		☐			
Tıbbi cihaz klinik araştırması		☐			
In vitro tıbbi tanı cihazları ile yapılan performans değerlendirme çalışmaları		☐			
İlaç dışı klinik araştırma	☐				
Diger ise belirtiniz					
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☐	ULUSLARARASI ☐	

Etik Kurul Başkanı'nın
Unvanı/Adı/Soyadı: Prof.Dr.Fuat EREL
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	"Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesi"
-----------------------	---

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili			
		ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ			Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐	
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama					
	SİGORTA	☐					
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☒					
	BİYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐					
	ILAN	☐					
	YILLIK BİLDİRİM	☐					
	SONUÇ RAPORU	☐					
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐					
	DİĞER:	☐					
KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2020/72	Tarih: 20.05.2020					
	Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırması/çalışması gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırması/çalışması başvuru dosyasında belirtilen merkezlerden izin alınması partıyla gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplanmış katılan etik kurul üye tam sayısının çoynrlığı ile karar verilmiştir. İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırma/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.						

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İy Klinik Uygulamaları Kılavuzu
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *	
Prof.Dr.Fuat EREL	Göğüs Hastalıkları AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Prof.Dr.Gülen ERKEN	Fizyoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Doç.Dr.Akın USTA	Kadın Hastalıkları ve Doğum AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Doç.Dr.Eyüp AVCI	Kardiyoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Dr.Öğr.Üyesi Oğuzhan KORKUT	Tıbbi Farmakoloji AD	BAÜN Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Uzm.Dr.Mehmet ÇALIŞKAN	Halk Sağlığı Bölümü	Balıkesir KEAS Organize Sanayi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Av.Erman ARDA	Avukat	Serbest	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Hüsnü KUNDAKÇI	Eczacı	Balıkesir Sağlık Uygulama ve Arş.Fabst.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐
Serhat ALDEMİR	Emekli		E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☐	H ☐

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı:Prof.Dr.Fuat EREL
İmza:

EK 2. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

KADIN FUTBOLCULARIN ODAKLANMIŞ DİKKAT BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Bu çalışma Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında yapılmakta olan Yüksek Lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Çalışmanın amacı “*Kadın Futbolcuların Odaklanmış Dikkat Becerilerinin İncelenmesidir*”. Anketi yanıtlamak kıymetli zamanınızın bir kısmını alacaktır; fakat elde edilecek araştırma sonuçları, siz değerli sporcuların performanslarının artmasına katkı sağlayacağı ve rehberlik edeceği beklenmektedir.

DEMOGRAFİK BİLGİ ANKETİ

1. Yaş : 18-21 () 22-25 () 26-29() 30 ve üstü ()

2- Oynadığı Lig Durumu

1 Lig () 2. Lig() 3 Lig ()

3-Eğitim Durumu

Lise- () Ön lisans-() Lisans- () Lisansüstü- ()

4-Kaç yıldır Aktif spor yapıyorsunuz.....

EK 3. STROOP TESTİ TBAG FORMU

STROOP TESTİ TBAG FORMU KAYIT FORMU

Adı Soyadı : Uygulayıcının:.....
Doğum Tarihi :.../.../..... Adı Soyadı:.....
Klasmanı : Uygulama Tarihi:.../.../.....
Cinsiyeti : Uygulama Yeri:.....
Eğitim Düzeyi :.....

Bölüm I: Siyah Basılmış Renk İsmi Okuma				Bölüm II: Renkli Basılmış Renk İsmi Okum			
M	S	K	Y	M	S	K	Y
Y	M	S	K	Y	M	S	K
Y	K	M	S	Y	K	M	S
K	Y	S	M	K	Y	S	M
S	K	Y	M	S	K	Y	M
K	M	S	Y	K	M	S	Y

Bölüm III: Şekil Rengini Söyleme				Bölüm IV: Renk İsmi Olmayan Kelime Rengi Söyleme			
Y	M	S	K	Y	M	S	K
S	K	Y	M	S	K	Y	M
M	Y	S	K	M	Y	S	K
M	S	K	Y	M	S	K	Y
K	Y	M	S	K	Y	M	S
S	Y	M	K	S	Y	M	K

Bölüm V: Renk İsmi Olan Kelime Rengi Söyleme			
Y	M	S	K
S	K	Y	M
M	Y	S	K
M	S	K	Y
K	Y	M	S
S	Y	M	K

	TOPLAM SÜRE	HATA SAYISI	DUZELTME SAYISI
BÖLÜM I			
BÖLÜM II			
BÖLÜM III			
BÖLÜM IV			
BOLUM V			

*BİLNOT Bataryasının araştırma ve geliştirme çalışmaları TBAG-U /17-2 sayılı proje ile TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

EK 4. 1.KART

1. KART

mavi	sarı	kırmızı	yeşil
yeşil	mavi	sarı	kırmızı
yeşil	kırmızı	mavi	sarı
kırmızı	yeşil	sarı	mavi
sarı	kırmızı	yeşil	mavi
kırmızı	mavi	sarı	yeşil

EK 5. 2.KART

2.KART

mavi sarı kırmızı yeşil

yeşil mavi sarı kırmızı

yeşil kırmızı mavi sarı

kırmızı yeşil sarı mavi

sarı kırmızı yeşil mavi

kırmızı mavi sarı yeşil

EK 6. 3.KART

3.KAT

EK 7. 4.KART

4. KART

kadar zayıf ise orta

orta kadar zayıf ise

orta ise kadar zayıf

ise orta zayıf kadar

zayıf ise orta kadar

ise kadar zayıf orta

EK 8. 5.KART

5.KART

mavi sarı kırmızı yeşil

yeşil mavi sarı kırmızı

yeşil kırmızı mavi sarı

kırmızı yeşil sarı mavi

sarı kırmızı yeşil mavi

kırmızı mavi sarı yeşil

Eğitimde, bilimde, sanatta çağdaş...

Balıkesir Üniversitesi
Tıp Fakültesi Dekanlık Binası
Çağış Yerleşkesi/BALIKESİR

(0 266) 612 14 62
sagbilen@balikesir.edu.tr
<http://www.balikesir.edu.tr>

